

ΣτΕ 1804/2018 (Τμ. Ε')

Πρόεδρος: Α. Ράντος, **Αντιπρόεδρος ΣτΕ,** **Εισηγητής:** Π. Ευστρατίου, Σύμβουλος της Επικρατείας, **Δικηγόροι:** Γ. Μπάλιας, Α. Κολούτσος, Πάρεδρος ΝΣΚ, Γ. Λογοθέτη

Διατάξεις: άρθρα 2 (§ 8γ') ν. 4014/2011 (Α' 209/21.09.2011), 22 (§ 1), 24 (§ 1), 106 **Συντ.**, 3, 59, 65, 67, 85γ, 102, 106 (§ 1), 107, 110 (§ 1), 119, 121-122, 143 επ., 176 **νδ/τος 210/1973** (ΜΚ - Α' 277), **κνα Δ8/Δ/Φ1/οικ. 10697/2714/2014** (Β' 1800, όπως τροπ. με την **κνα ΔΜΕΒΟ/Γ/Φ1/οικ. 175811/1455/2015**, Β' 920), άρθρα 3-4 ν. 1650/1986 (Α' 160, όπως αντικ. από το άρθρο 1 ν. 3010/2002, Α' 91), 12 (§ 1) ν. 2837/2000 (Α' 178), 9 (§ 3 εδάφιο β') ν. 1428/1984 (Α' 43, όπως αντικ. από το άρθρο 9 ν. 2115/1993, Α' 15), 1-2, 3 (§ 1), 4 **Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ** (ΕΕ L 103, όπως κωδικ. με την **Οδηγία 2009/147/ΕΚ**, ΕΕ L 20), **κνα Η.Π. 37338/1807/Ε 103/1.9.2010** (Β' 1495, όπως τροπ. με την **κνα Η.Π. 8353/276/Ε 103/17.2.2012**, Β' 415), 3-4, 6 (§ 3), 7 **Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ** (ΕΕ L 206), 6 (§ 1η') **κνα 33318/30281/11.12.1998** (Β' 1289, όπως τροπ. με την **κνα Η.Π. 14849/853/Ε 103/4.4.2008**, Β' 645), 1 **Αποφάσεως 2006/613/ΕΚ** (ΕΕ L 259), 5, 9 ν. 3937/2011 (Α' 60), 12 **κνα 11014/703/Φ 104/14.3.2004** (Β' 332), **Οδηγία 2008/50/ΕΚ**

Περιβαλλοντική αδειοδότηση έρευνας και εξόρυξης βωξίτη στην περιοχή του ορεινού όγκου της Γκιώνας. Παράταση ισχύος της διάρκειας ΑΕΠΟ έργων και δραστηριοτήτων Α' κατηγορίας του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 4014/2011, οι οποίες ήταν εν ισχύ κατά τη δημοσίευσή του. Νόμιμο περιεχόμενο της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ). Βιώσιμη ανάπτυξη. Αρχή της πρόληψης και της προφύλαξης. Δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων σχεδίου ή έργου σε προστατευόμενο τόπο. Εγκατάσταση εξορυκτικής δραστηριότητας εντός δασών, δασικών εκτάσεων ή περιοχών του δικτύου Natura.

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της υπ' αριθ. πρωτ. οικ. .../20.9.2011 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την διενέργεια ερευνητικών γεωτρήσεων από την εταιρεία με την επωνυμία ... και τον διακριτικό τίτλο ... σε θέσεις εντός των ισχυουσών οριστικών παραχωρήσεων (ΟΠ) ... της ευρύτερης περιοχής της Γκιώνας και εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Δελφών (τέως Δήμων Καλλιέων, Γραβιάς και Άμφισσας νομού Φωκίδας) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

6. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 8 περ. γ' του ν. 4014/2011 (Α' 209/21.09.2011) ορίστηκε ότι η διάρκεια των αποφάσεων περί εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων που κατατάσσονται στην πρώτη κατηγορία του άρθρου 1 παρ. 1 του ίδιου νόμου και οι οποίες ήταν εν ισχύ κατά τη δημοσίευσή του, «παρατείνεται μέχρι τη συμπλήρωση δεκαετίας από την έκδοσή τους, εφ' όσον δεν έχει επέλθει ουσιαστική μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εκδόθηκαν». Κατά την αληθή έννοια των διατάξεων αυτών, οι οποίες, εναρμονιζόμενες με την πάγια ρύθμιση του ν. 4014/2011 περί δεκαετούς ισχύος των αποφάσεων εγκρίσεως περιβαλλοντικών έργων (βλ. άρθρο 2 παρ. 1 και 8 περ. α'), είναι, κατ' αρχήν, συνταγματικώς ανεκτές, η κατά τα ανωτέρω παράταση δεν επέρχεται αυτοδικαίως εκ του νόμου, αλλά μόνο μετά την έκδοση διαπιστωτικής πράξεως της Διοικήσεως, με την οποία βεβαιώνεται ότι πληρούνται οι προβλεπόμενες εκ του νόμου ουσιαστικές προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η μη μεταβολή των δεδομένων, επί των οποίων στηρίχθηκε η

έγκριση των αρχικών περιβαλλοντικών όρων του έργου (ΣτΕ 3162/2015, 424/2015, 1668/2014, 4445/2013).

7. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Η παρεμβαίνουσα εταιρεία υπέβαλε την από μηνός Απριλίου 2008 Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), προκειμένου να πραγματοποιήσει έρευνα με γεωτρήσεις στην περιοχή του ορεινού όγκου της Γκιώνας και εντός των διοικητικών ορίων του αιτούντος Δήμου Δελφών - και ειδικότερα σε πέντε χώρους, συνολικής εκτάσεως 14.253,47 στρ., εντός των ορίων των οριστικών παραχωρήσεων (ΟΠ) ... επί των οποίων η εταιρεία φέρεται ότι έχει τα πλήρη μεταλλευτικά δικαιώματα καθώς και της παραχωρήσεως (ΠΜ) ... επί της οποίας φέρεται ότι έχει μισθωτικά δικαιώματα -για την ανεύρεση βωξιτικών κοιτασμάτων υψηλής περιεκτικότητας σε αργίλιο, τα οποία θα είναι κατάλληλα για την τροφοδότηση της βιομηχανίας παραγωγής αλουμινίου. Με την προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την διενέργεια των ανωτέρω ερευνητικών γεωτρήσεων. Η προσβαλλόμενη απόφαση ίσχυε για πέντε έτη από την έκδοσή της (βλ. παρ. στ' αυτής), δηλαδή μέχρι 20.9.2016, η ισχύς, όμως, αυτής παρατάθηκε, κατόπιν υποβολής της από 8.7.2014 σχετικής αιτήσεως της παρεμβαίνουσας εταιρείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ 8 περ. γ του ν. 4014/2011, έως τις 20.9.2021 αρχικώς με την υπ' αριθ. .../28.7.2014 απόφαση της Γενικής Διευθύντριας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και ακολούθως με την υπ' αριθ. .../16.9.2016 απόφαση της Γενικής Διευθύντριας Περιβαλλοντικής Πολιτικής του ίδιου Υπουργείου, με την οποία ορίσθηκε ότι παύει η ισχύς της προηγούμενης υπ' αριθ. .../28.7.2014 αποφάσεως. Για την έκδοση της τελευταίας υπ' αριθ. .../16.9.2016 αποφάσεως και την παράταση της ισχύος των εγκριθέντων με την προσβαλλόμενη απόφαση περιβαλλοντικών όρων ελήφθησαν υπόψη οι τροποποιήσεις στα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια της ευρύτερης περιοχής του έργου και το σχέδιο διαχείρισεως των υδάτων [αναφέρονται συγκεκριμένα η υπ' αριθ. 6119/258306/30.12.2013 απόφαση περί εγκρίσεως του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου ΔΕ Άμφισσας του Δήμου Δελφών (ΑΑΠ 490), η υπ' αριθ. 67659/2013 απόφαση, με την οποία εγκρίθηκε η «Τροποποίηση του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της Στρατηγικής Μελέτης αυτού» (Β' 3155) και η υπ' αριθ. οικ. 391/8.4.2013 απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «Έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης των λεκανών απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Βόρειας Πελοποννήσου, Ανατολικής Πελοποννήσου και Δυτικής Πελοποννήσου» (Β' 1004)], ότι το έργο εξακολουθεί να παραμένει συμβατό σε σχέση με τα πρότυπα και τις δεσμεύσεις που τίθενται στα χωροταξικά και πολεοδομικά αυτά σχέδια, ότι με τον τεθέντα με την προσβαλλόμενη απόφαση όρο δ.1.5, με τον οποίο καθίστανται άμεσα ανενεργές υδραυλικά οι ερευνητικές γεωτρήσεις του έργου, εξακολουθεί το έργο να παραμένει συμβατό με το σχέδιο διαχείρισεως υδάτων καθώς και ότι δεν έχει επέλθει καμία άλλη ουσιώδης μεταβολή των δεδομένων επί των οποίων στηρίχθηκε η έγκριση περιβαλλοντικών όρων ούτε ως προς τις συνθήκες ασκήσεως της εν λόγω δραστηριότητας ούτε ως προς το καθεστώς προστασίας της περιοχής επεμβάσεως του έργου (δικτύου Natura 2000, δασικού χαρακτήρα, θεσμοθετημένων αρχαιολογικών χώρων) ούτε ως προς τα θεσμοθετημένα όρια εκπομπών που αφορούν τις υπόψη ερευνητικές

γεωτρήσεις. Η ανωτέρω υπ' αριθ. .../16.9.2016 απόφαση, με την οποία βεβαιώνεται η συνδρομή των ουσιαστικών προϋποθέσεων εφαρμογής του ν. 4014/2011 και διαπιστώνεται η κρίσιμη μη μεταβολή των δεδομένων, επί των οποίων στηρίχθηκε η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων του έργου, αποτελεί την απαιτούμενη για την ως άνω παράταση διαπιστωτική πράξη του άρθρου 2 παρ. 8 περ. γ' του ν. 4014/2011, λαμβανομένου άλλωστε υπόψη ότι οι αιτούντες δεν προβάλλουν ούτε αποδεικνύουν ότι δεν συντρέχουν, εν προκειμένω, οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως (βλ. ΣτΕ 2752/2013 7μ., σκ. 8). Υπό τα δεδομένα αυτά, η ισχύς της προσβαλλομένης υπ' αριθ. οικ. .../20.9.2011 αποφάσεως περί εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων της επίμαχης δραστηριότητας, η οποία θα έληγε στις 20.9.2016, παρατάθηκε νομίμως έως τις 20.9.2021. Κατά συνέπεια, δεν τίθεται ζήτημα καταργήσεως της δίκης, αλλά η υπ' αριθ. .../16.9.2016 απόφαση περί παρατάσεως της ισχύος της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να θεωρηθεί συμπροσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση [και μόνον αυτή, δοθέντος ότι η υπ' αριθ. .../28.7.2014 απόφαση, με την οποία είχε χορηγηθεί αρχικώς παράταση, έπαυσε να ισχύει με την έκδοση της νεότερης υπ' αριθ. 42269/16.9.2016 με ρητή διάταξη αυτής] (ΣτΕ 3162/2015, 1668/2014).

8. Επειδή, από το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος προκύπτει ότι ο συντακτικός νομοθέτης δεν αρκέστηκε στην πρόβλεψη δυνατότητας να θεσπίζονται μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά επέβαλε στα όργανα του Κράτους που έχουν σχετική αρμοδιότητα να προβαίνουν σε θετικές ενέργειες για τη διαφύλαξη του προστατευομένου αγαθού και, ειδικότερα, να λαμβάνουν τα απαιτούμενα νομοθετικά και διοικητικά, προληπτικά και κατασταλτικά, μέτρα, παρεμβαίνοντας στον αναγκαίο βαθμό και στην οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα. Κατά τη λήψη, εξ άλλου, των μέτρων αυτών τα όργανα της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας οφείλουν, κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως, ερμηνευομένης εν όψει και των άρθρων 106 και 22 παρ. 1 του Συντάγματος, να σταθμίζουν και άλλους παράγοντες αναγόμενους στο γενικότερο εθνικό και δημόσιο συμφέρον, όπως είναι εκείνοι που σχετίζονται με τους σκοπούς της οικονομικής αναπτύξεως, της αξιοποιήσεως των πηγών του εθνικού πλούτου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα υπόγεια κοιτάσματα, της ενισχύσεως της περιφερειακής αναπτύξεως, με την προαγωγή ιδίως της οικονομίας, μεταξύ άλλων, των ορεινών περιοχών, και της εξασφαλίσεως εργασίας στους πολίτες, δηλαδή σκοπούς για τους οποίους επίσης λαμβάνεται πρόνοια στο Σύνταγμα και, συγκεκριμένα, στα προαναφερόμενα άρθρα 106 και 22 παρ. 1. Η επιδίωξη, όμως, των σκοπών αυτών και η στάθμιση των προστατευομένων αντιστοιχών εννόμων αγαθών πρέπει να συμπορεύεται προς την υποχρέωση της Πολιτείας να μεριμνά για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται βιώσιμη ανάπτυξη, στην οποία απέβλεψε ο συντακτικός αλλά και ο ενωσιακός νομοθέτης. Κατά την στάθμιση, εξ άλλου, αυτή, σε συμμόρφωση προς την αρχή της προλήψεως και της προφυλάξεως στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, που απορρέει από τις ανωτέρω διατάξεις, τα αρμόδια όργανα της Πολιτείας πρέπει να λαμβάνουν προεχόντως υπόψη την τυχόν ύπαρξη ιδιαίτερου κινδύνου για το φυσικό περιβάλλον από την κατασκευή και λειτουργία συγκεκριμένου έργου ή την ανάπτυξη συγκεκριμένης δραστηριότητας και να μην παρέχουν τη σχετική έγκριση αν διαπιστώσουν

αιτιολογημένα ότι ο κίνδυνος αυτός, στον οποίο περιλαμβάνεται και ο επαπειλούμενος από ενδεχόμενη πλημμελή λειτουργία του έργου, υπερακοντίζει προδήλως τα προσδοκώμενα οφέλη από την λειτουργία του. Σε κάθε, πάντως, περίπτωση πρέπει, προκειμένου η στάθμιση αυτή να γίνεται κατά τρόπο ανταποκρινόμενο στην ανάγκη προστασίας των εκατέρωθεν διακυβευομένων εννόμων αγαθών, να εκτίθενται και να συνεκτιμώνται κατά τρόπο επαρκή αφενός μεν ο τρόπος και η μέθοδος κατασκευής και λειτουργίας της συγκεκριμένης εγκαταστάσεως και αφετέρου ο ειδικότερος χαρακτήρας του δημοσίου συμφέροντος, το οποίο προσδοκάται ότι θα εξυπηρετηθεί από το έργο ή την δραστηριότητα αυτή, δεδομένου ότι η κατά τα ανωτέρω επιβαλλόμενη στάθμιση συναρτάται εκάστοτε με το είδος και την έκταση της επαπειλούμενης βλάβης και την φύση της εξυπηρετούμενης με την εκτέλεση του έργου ανάγκης.

9. Επειδή, περαιτέρω, σε περίπτωση προσβολής με αίτηση ακυρώσεως των διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατά τη διαδικασία, με την οποία τα αρμόδια όργανα της Διοικήσεως εκτιμούν εκ των προτέρων τις αναμενόμενες συνέπειες για το περιβάλλον από σχεδιαζόμενα έργα ή δραστηριότητες και κρίνουν, αν και με ποιους όρους μπορεί να πραγματοποιηθεί το έργο ή η δραστηριότητα, ώστε να μην παραβιάζεται η αρχή της βιώσιμης αναπτύξεως, ο δικαστής ερευνά εάν τηρήθηκε συννόμως από ουσιαστική και τυπική άποψη η διαδικασία αυτή και αν τα στοιχεία, στα οποία στηρίζεται η ελεγχόμενη διοικητική πράξη, είναι σύμφωνα με τους σχετικούς ορισμούς της νομοθεσίας και επαρκή για να προσδώσουν έρεισμα στην πράξη. Ειδικότερα, κατά την άσκηση του δικαστικού ελέγχου, στον οποίο περιλαμβάνεται και η πλάνη περί τα πράγματα, ο δικαστής εξετάζει, μεταξύ άλλων, αν η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που αποτελεί το βασικό μέσο εφαρμογής της αρχής της προλήψεως και προφυλάξεως, ανταποκρίνεται προς τις απαιτήσεις του νόμου και αν το περιεχόμενό της είναι επαρκές ώστε να παρέχεται στα αρμόδια διοικητικά όργανα η δυνατότητα να διακριβώνουν και αξιολογούν τους κινδύνους και τις συνέπειες του έργου ή της δραστηριότητας και να εκτιμούν, αν η πραγματοποίησή του είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της οικείας νομοθεσίας και τις συνταγματικές επιταγές καθώς και αν το προσδοκώμενο από αυτό όφελος τελεί σε σχέση αναλογίας με την τυχόν επαπειλούμενη βλάβη του φυσικού περιβάλλοντος. Η ευθεία, όμως, αξιολόγηση των συνεπειών ορισμένου έργου ή δραστηριότητας και η κρίση αν η πραγματοποίησή του αντίκειται στην αρχή της βιώσιμης αναπτύξεως εξέρχονται των ορίων του δικαστικού ελέγχου, διότι προϋποθέτουν διαπίστωση πραγματικών καταστάσεων, διερεύνηση τεχνικών θεμάτων, ουσιαστικές εκτιμήσεις και στάθμιση στηριζόμενη στις εκτιμήσεις αυτές. Κατ' ακολουθία, παράβαση της αρχής της βιώσιμης αναπτύξεως μπορεί να ελεγχθεί ευθέως από τον δικαστή, μόνον αν από τα στοιχεία της δικογραφίας και με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας προκύπτει ότι η προκαλούμενη από το έργο ή τη δραστηριότητα βλάβη για το περιβάλλον είναι μη επανορθώσιμη ή είναι προφανώς δυσανάλογη με το προσδοκώμενο όφελος και έχει τέτοια έκταση και συνέπειες, ώστε προδήλως να αντιστρατεύεται την ανωτέρω συνταγματική αρχή (ΣτΕ 1964/2015, 1492/2013 7μ., 463, 462/2010 Ολ, 613/2002, 3478/2000 Ολ.).

12. Επειδή, από το συνδυασμό των παρατιθεμένων στην προηγούμενη σκέψη διατάξεων συνάγεται ότι για την έρευνα και εξόρυξη βωξίτη δεν απαιτείτο η τήρηση της διαδικασίας προεγκρίσεως χωροθετήσεως κατά το ν. 1650/1986 ούτε

ήδη η τήρηση της κατά το ν. 3010/2002 διαδικασίας προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτιμήσεως και αξιολογήσεως, επιβάλλεται όμως η έκδοση, κατά το άρθρο 4 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το ν. 3010/2002, πράξεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων. Η ρύθμιση αυτή, ερμηνευόμενη σε συνδυασμό τόσο με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος, όσο και με τις διατάξεις των οδηγιών 84/360/ΕΟΚ, 85/337/ΕΟΚ, 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σε συμμόρφωση προς τις οποίες εκδόθηκε ο ν. 1650/1986 και ο ν. 3010/2002, προϋποθέτει ότι, κατά την έκδοση της πράξεως εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων, εξετάζονται όχι μόνο τα στοιχεία που, κατά την οικεία νομοθεσία, ερευνώνται κατά την έκδοση της πράξεως αυτής, αλλά και όλα τα λοιπά στοιχεία που, κατά τις ανωτέρω διατάξεις του εθνικού και του ενωσιακού δικαίου, αποτελούν αντικείμενο εξετάσεως κατά τα προγενέστερα στάδια της σχετικής διοικητικής διαδικασίας. Τα στοιχεία αυτά είναι, μεταξύ άλλων, η κατ' αρχήν συμβατότητα της ασκήσεως της συγκεκριμένης ερευνητικής δραστηριότητας προς τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος, η οποία δεν αποκλείεται να καταλήξει, υπό τις ειδικές εκάστοτε περιστάσεις, σε άρνηση της εγκρίσεως της ασκήσεως της δραστηριότητας ακόμη και σε περιοχή όπου έχει εντοπισθεί - βάσει εξωτερικών ενδείξεων ή κατόπιν ερευνών με τη χρήση επιστημονικών μεθόδων που δεν περιλαμβάνουν εξορυκτικές εργασίες - κοιτάσμα μεταλλευτικών ορυκτών, καθώς και η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής, από την οποία θα εκκινήσει ή στην οποία θα εντοπισθεί η ερευνητική δραστηριότητα, σε συνδυασμό πάντοτε προς τις τυχόν εκάστοτε υφιστάμενες γενικότερες κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού. Κατά τη διαδικασία, εξάλλου, εγκρίσεως, κατά τις ειδικές αυτές διατάξεις, των περιβαλλοντικών όρων ασκήσεως της ερευνητικής δραστηριότητας τηρούνται, επίσης, και όλες οι απαιτήσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας για την εξέταση εναλλακτικών λύσεων και για την ενημέρωση και συμμετοχή του κοινού στην διαδικασία εγκρίσεως του οικείου σχεδίου (ΣτΕ 2590/2014, 739/2011, 293, 4491/2009, 1990, 2059/2007, πρβλ. ΣτΕ 463, 462/2010 Ολ., 998/2005 Ολ.).

13. Επειδή, το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης [υπ' αριθ. 6877/4872/2008 απόφαση της Ολομελείας της Βουλής, Α' 128, άρθρο 7 κεφ. Β' «Βιομηχανία (εξόρυξη - μεταποίηση)» σ. 2285] θέτει ως κατευθύνσεις τη διατήρηση της εξορυκτικής δραστηριότητας στις υφιστάμενες περιοχές εκμετάλλευσης και την επέκτασή της σε περιοχές που εντοπίζονται νέα κοιτάσματα, κατά το δυνατόν μέσω καθετοποιημένης παραγωγής στους χώρους εξορύξεως, υπό τον όρο προστασίας του περιβάλλοντος και συνυπόρξεως με τις λοιπές χρήσεις, ιδιαίτερη δε μνεία γίνεται στους ορυκτούς πόρους που καλύπτουν είτε εγχώριες ανάγκες είτε απευθύνονται σε διεθνείς αγορές, μεταξύ δε των πόρων αυτών περιλαμβάνεται και ο βωξίτης στη Φωκίδα. Προς εξειδίκευση των κατευθύνσεων αυτών, το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Βιομηχανία (υπ' αριθ. 11508/2009 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης, ΑΑΠ 151) προωθεί με τις προτάσεις του την καθετοποίηση της παραγωγής στις περιοχές εξορύξεως και προβλέπει την δυνατότητα χωροθετήσεως εγκαταστάσεων πρωτογενούς επεξεργασίας ορυκτών πρώτων υλών και μονάδων μεταποίησης, συμπεριλαμβανομένων και των χώρων

επεξεργασίας λυμάτων και απορριμμάτων, ακόμη και εντός περιοχών που εμπίπτουν στο δίκτυο Natura (εκτός των οικοτόπων προτεραιότητας), υπό τους όρους που επιβάλλονται από τα νομικά καθεστώτα προστασίας τους καθώς και εντός δασών και δασικών εκτάσεων, στο πλαίσιο των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας, κατόπιν εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων, ενώ θέτει ειδικούς κανόνες για την προστασία των περιβαλλοντικών μέσων και τη χρήση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (άρθρα 5 παρ. 2 περ. α' και β' και 9 παρ. 5 περ. στ'). Τέλος, στην υπ' αριθ. 26298/2003 απόφαση της Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 1469), με την οποία εγκρίθηκε το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, ως προς την αναπτυξιακή προοπτική της περιφέρειας (άρθρο 3 κεφ. Δ.2), αναφέρεται ότι: «Η εξορυκτική δραστηριότητα θα συνεχίσει με εκσυγχρονισμένες δομές, και εμπλουτισμό με υποστηρικτικές υπηρεσίες υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και ενσωματωμένη περιβαλλοντική μέριμνα στην παραγωγή, αναδεικνύοντας, έτσι, τη σύζευξη δευτερογενούς - τριτογενούς τομέα, σε τοπικό επίπεδο». Ως προς την χωρική οργάνωση του παραγωγικού χώρου (άρθρο 3 κεφ. Δ.3.3), και συγκεκριμένα ως προς τις περιοχές των μεταλλευτικών και λατομικών δραστηριοτήτων, αναφέρονται τα εξής: «Αφορά τις Μεταλλευτικές Περιοχές ... και τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις επεξεργασίας συναντώνται σε πολλαπλές αναπτυξιακές οικιστικές ενότητες της Περιφέρειας ... Οι περιοχές αυτές διέπονται από ίδιο καθεστώς αλλά για το ΠΠΧΣΑΑ αποτελούν ζώνες όπου προτεραιότητα έχει η συγκεκριμένη δραστηριότητα σύμφωνα με το συνολικό πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας, λόγω της σημαντικής θέσης τους στη παραγωγική διαδικασία. Η διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων γίνεται σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις κατευθύνσεις του παρόντος πλαισίου». Εξ άλλου, ως προς την διαχείριση των περιοχών Natura 2000 αναφέρονται τα εξής (άρθρο 3 κεφ. Δ.3.4): «Οι προτάσεις διαχείρισης περιοχών Natura 2000 προτείνεται να ομαδοποιηθούν, ανάλογα με τις κύριες χρήσεις που τις χαρακτηρίζουν, ως εξής ...: ... (δ) Ειδικές περιοχές εξορυκτικής δραστηριότητας, (ε) ... Οι αρχές διαχείρισης χρήσεων γης στις περιπτώσεις όπου η προστασία μιας περιοχής Natura 2000 και μιας συγκεκριμένης χρήσης γης πρέπει να συνυπάρχουν μπορούν να είναι οι εξής: (α) Εξέταση της δυνατότητας περιορισμού της χρήσης κατά το δυνατόν σε σχέση με το σύνολο των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων που αυτό συνεπάγεται, και όχι μόνο των επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον. (β) ... (γ) Υιοθέτηση συγκεκριμένων τρόπων παραγωγικής διαδικασίας των αναγκαίων χρήσεων γης (π.χ. εξόρυξη, βιομηχανία), ώστε να δημιουργούνται ελάχιστες έως καθόλου αρνητικές επιπτώσεις. (δ) ...», στον πίνακα δε των περιοχών του δικτύου Natura 2000 που ακολουθεί ως κύρια χρήση που χαρακτηρίζει την περιοχή «όρος Γκιώνα» (υπ' αύξοντα αριθ. 9 και κωδ. Α2450002) αναφέρεται η υπό στοιχ. (δ), δηλαδή «εξορυκτική δραστηριότητα». Από τις προεκτεθείσες γενικές, ειδικές και περιφερειακές χωροταξικές κατευθύνσεις συνάγεται ότι αυτές προωθούν την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας, αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερα σημαντική συμβολή της στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, ακόμα και αν η εγκατάσταση της δραστηριότητας χωροθετείται εντός δασών και δασικών εκτάσεων ή περιοχών του δικτύου Natura, υπό την απαραίτητη ωστόσο προϋπόθεση τηρήσεως των δεσμεύσεων που τίθενται από τα ειδικά νομοθετικά

καθεστώτα που διέπουν τις περιοχές αυτές, εξετάσεως εναλλακτικών λύσεων και λήψεως όλων των αναγκαίων μέτρων για την προστασία των περιβαλλοντικών μέσων [δηλαδή υδάτων, ατμόσφαιρας, ακουστικού περιβάλλοντος, χλωρίδας, πανίδας] (πρβλ. ΣτΕ 1492/2013 7μ. σκ. 9).

16. Επειδή, με το άρθρο 1 της αποφάσεως 2006/613/ΕΚ της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 19ης Ιουλίου 2006 (L 259) εγκρίθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 2 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, ο περιεχόμενος στο παράρτημα 1 της εν λόγω αποφάσεως αρχικός κατάλογος των τόπων κοινοτικής σημασίας (ΤΚΣ) για τη μεσογειακή βιογεωγραφική περιοχή (που καλύπτει και την επικράτεια της Ελλάδας). Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνεται και η περιοχή «Όρος Γκιώνα» με κωδικό ΤΚΣ GR2450002, εντός της οποίας πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι επίμαχες γεωτρήσεις. Εξάλλου, η περιοχή «Κορυφές όρους Γκιώνα, χαράδρα Ρεκά, Λαζόρεμα και Βαθιά Λάκκα», εντός της οποίας επίσης εμπίπτουν οι εν λόγω γεωτρήσεις, έχει χαρακτηριστεί ως ΖΕΠ για την ορνιθοπανίδα με κωδικό αριθμό GR2450007, κατά τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ [βλ. το παράρτημα Β' του άρθρου 14 της προαναφερθείσης υπ' αριθ. Η.Π. 37338/1807/Ε 103/1.9.2010 κοινής υπουργικής αποφάσεως και το παράρτημα Δ', το οποίο ενσωματώθηκε στα παραρτήματα του εν λόγω άρθρου 14 με το άρθρο 5 της επίσης μνημονευθείσης υπ' αριθ. Η.Π. 8353/276/Ε 103/17.2.2012 κοινής υπουργικής αποφάσεως]. Περαιτέρω, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ εκδόθηκε ο ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (Α' 60). Με το άρθρο 5 του νόμου αυτού αντικαταστάθηκε το άρθρο 19 του ν. 1650/1986, με την παρ. δε 4 περ. 4.1 του εν λόγω άρθρου 19, μετά την αντικατάστασή της, σε συνδυασμό με το άρθρο 9 παρ. 6 του ν. 3937/2011, χαρακτηρίστηκαν ως ειδικές ζώνες διατήρησης (ΕΖΔ) οι περιοχές της χώρας που περιλαμβάνονταν στον κατάλογο Τόπων Κοινοτικής Σημασίας του παραρτήματος Ι της προαναφερθείσης 2006/613/ΕΚ αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται (υπ' αύξοντα αριθ. 231) η περιοχή με τον κωδικό GR2450002 «Όρος Γκιώνα». Στον κατά το άρθρο 9 παρ. 6 του ν. 3937/2011 κατάλογο των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο κοινοτικό δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνεται επίσης (υπ' αύξοντα αριθ. 234) και η προαναφερθείσα ΖΕΠ με κωδικό GR2450007 «Κορυφές όρους Γκιώνα, Χαράδρα Ρεκά, Λαζόρεμα και Βαθιά Λάκκα».

17. Επειδή, η κατ' άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου ή του έργου στον προστατευόμενο τόπο προϋποθέτει ότι, πριν από την έγκριση του σχεδίου ή του έργου, προσδιορίζονται, λαμβανομένων υπόψη των βέλτιστων επιστημονικών γνώσεων επί του θέματος, όλες οι πτυχές του σχεδίου ή του έργου που θα μπορούσαν, είτε η καθεμία από μόνη της είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα, να επηρεάσουν τους στόχους διατήρησης του τόπου αυτού. Η αρμόδια αρχή επιτρέπει την άσκηση δραστηριότητας στον οικείο τόπο μόνον εφόσον δεν υφίσταται, από επιστημονικής απόψεως, καμία εύλογη αμφιβολία ως προς την απουσία επιβλαβών συνεπειών για την ακεραιότητά του (βλ. μεταξύ άλλων C-127/2002, Waddenvereniging και Vogelbeschermingsvereniging, C-6/2004, Επιτροπή/Ην. Βασιλείου, C-304/2005 Επιτροπή/Ιταλικής Δημοκρατίας, C-241/08 Επιτροπή/Γαλλικής Δημοκρατίας, C-404/2009, AltoSil). Κατ' αντίθεση με την εκτίμηση των επιπτώσεων που γίνεται δυνάμει της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, η εκτίμηση με βάση το άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας

για τους οικοτόπους δεσμεύει ως προς την απόφαση, κατά τρόπο ώστε εάν παραμένουν αμφιβολίες ως προς την απουσία επιβλαβών συνεπειών του συγκεκριμένου σχεδίου ή έργου για την ακεραιότητα του τόπου, η αρμόδια αρχή οφείλει να μην το εγκρίνει (βλ. C-418/2004, Επιτροπή/Ιρλανδίας). Η εν λόγω δέουσα εκτίμηση, για τη διεξαγωγή της οποίας δεν καθορίζεται στην οδηγία ειδική μεθοδολογία (βλ. C-304/05, Επιτροπή/Ιταλικής Δημοκρατίας) και η οποία δεν απαιτείται να είναι διακριτή και σε ξεχωριστή μορφή στη ΜΠΕ που εκπονείται επί τη βάση των απαιτήσεων της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ [όπως αβασίμως ισχυρίζονται οι αιτούντες] (ΣτΕ 551/2015 7μ. σκ. 13), πρέπει να προηγείται της εγκρίσεως του σχεδίου ή έργου, διενεργείται δε και σε σχέδια ή έργα χωροθετημένα εκτός του προστατευόμενου τόπου, εφόσον αυτά ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον τόπο (βλ. C-98/2003 Επιτροπή/Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, C-404/2009, AltoSil). Εξ άλλου, οι διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους, οι οποίες ισχύουν και για περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ΖΕΠ, δεν απαγορεύουν, κατ' αρχήν, την άσκηση εξορυκτικών δραστηριοτήτων -και πολύ περισσότερο τη διενέργεια ερευνών προς αναζήτηση της υπάρξεως ή μη ορυκτών σε τέτοια ποιότητα και ποσότητα, ώστε να είναι δυνατή η αξιοποίησή τους- εντός ή πλησίον των προστατευόμενων τόπων, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, δηλαδή εφόσον διασφαλίζεται, κατόπιν δέουσας εκτιμήσεως και πέραν κάθε εύλογης αμφιβολίας, ότι η εν λόγω δραστηριότητα έχει σχεδιασθεί κατά τρόπο ώστε να μην παραβιάζεται η ακεραιότητα του τόπου (ΣτΕ 1964/2015 σκ. 6, 551/2015 7μ. σκ. 12, 549/2015 7μ. σκ. 7, 4784/2013 7μ. σκ. 14 και 16, 2752/2013 7μ. σκ. 16, 1492/2013 7μ. σκ. 18, πρβλ. ΣτΕ 1990/2007 7μ., C-404/2009, AltoSil). Άλλωστε, η αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου και η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της εξορυκτικής βιομηχανίας, μέσω βελτιωμένων περιβαλλοντικών επιδόσεων και συστημάτων για την πρόληψη των ατυχημάτων καθώς και η διαμόρφωση κατάλληλων εθνικών στρατηγικών αποτέλεσαν αντικείμενο σχετικών ανακοινώσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις οποίες αναγνωρίζεται η συμβολή της δραστηριότητας αυτής στην απασχόληση και την περιφερειακή ανάπτυξη και η δυνατότητα συγκεκριασμού της βιώσιμης ανάπτυξης του κλάδου και υψηλής περιβαλλοντικής προστασίας λόγω της τεχνολογικής ανάπτυξης που έχει καταστήσει δυνατή την ασφαλέστερη επεξεργασία και διάθεση των επικίνδυνων αποβλήτων [βλ. ΕΕ COM (2000) 265 για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στην μη ενεργειακή εξορυκτική βιομηχανία, COM (2008)699 «πρωτοβουλία για τις πρώτες ύλες - κάλυψη των ουσιωδών αναγκών μας για ανάπτυξη και απασχόληση στην Ευρώπη» και COM (2011) 25 «η αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούν τις αγορές βασικών εμπορευμάτων και τις πρώτες ύλες»].

18. Επειδή, στη ΜΠΕ, η οποία εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη πράξη, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: Α. Στο τεύχος «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από έρευνα βωξίτη»: «... 2. ... Η μεταλλευτική έρευνα κοιτασμάτων βωξίτη πραγματοποιείται στα πλαίσια εντοπισμού νέων κοιτασμάτων βωξίτη καθώς και τη ποσοτική και ποιοτική εξέταση αυτών. Οι χώροι έρευνας είναι 5 τμήματα [χώροι 1, 2, 3, 4 και 5] συνολικής έκτασης 14.253,47 στρ. ... βρίσκονται σε δημόσιο δάσος, στην ανωδασική ζώνη της Γκιώνας. Σκοπός της μεταλλευτικής έρευνας είναι ... η ανεύρεση βωξιτικών κοιτασμάτων υψηλής περιεκτικότητας σε

αργίλιο, τα οποία θα είναι κατάλληλα κύρια για τη τροφοδότηση βιομηχανιών παραγωγής αλουμινίου ... 3. ... 3.3. Χρήσεις γης 3.3.1 Υφιστάμενες χρήσεις ... δ. Ορυκτός πλούτος Για την περιοχή ο ορυκτός πλούτος ταυτίζεται με την παρουσία του βωξίτη ... Η βωξιτοφόρα περιοχή βρίσκεται μεταξύ Οίτης - Γκιώνας - Παρνασσού και μέσω του Ελικώνα φτάνει νοτιοανατολικά ως την Ελευσίνα. Στην έρευνα, εξόρυξη και εμπορία του βωξίτη δραστηριοποιούνται τουλάχιστον 3 μεταλλευτικές επιχειρήσεις. Η εκμετάλλευση βωξίτη έχει πολλαπλά ευεργετικές επιπτώσεις, οικονομικές και κοινωνικές ... όταν πραγματοποιείται υπόγεια και όταν ακολουθεί περιβαλλοντική αποκατάσταση των χώρων δεν προκαλεί σημαντικές αλλοιώσεις στο τοπίο. Οι σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες και αντιλήψεις για την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος επέβαλλαν τόσο σε Κοινοτικό όσο και σε Εθνικό επίπεδο, αυστηρή νομοθεσία σχετικά με την αποκατάσταση του περιβάλλοντος από εξορυκτικές δραστηριότητες. Από οικονομική άποψη η εξόρυξη βωξίτη είναι σημαντική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή ... Αρχαιολογικοί χώροι Η ευρύτερη περιοχή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη του αρχαιολογικού χώρου των Δελφών ... Η προστασία των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής θεσμοθετήθηκε με την Απόφαση ΑΡΧ/Α1/Φ10/13624/725 του Υπουργείου Πολιτισμού. Η ελάχιστη απόσταση των χώρων επέμβασης από τη ζώνη Β είναι 6,5 χλμ. σε ευθεία. Πρόκειται για την απόσταση από τα όρια του ελαιώνα της Αμφισσας («Δελφικό Τοπίο») και όχι από κάποιον μνημειακό αρχαιολογικό χώρο. Η ζώνη Β είναι περιοχή περιορισμένης δόμησης. ... 3.2.2 3.3.2 Θεσμοθετημένες χρήσεις ... [Σ]την ευρύτερη περιοχή υφίστανται: - Περιοχή με κωδικό GR2450002 «Όρος Γκιώνα» (Τόπος Κοινοτικής Σημασίας Natura) - Περιοχή με κωδικό GR2450007 «Κορυφές όρους Γκιώνα, χαράδρα Ρεκά, Λαζόρεμα και Βαθιά Λάκκα» (Ζώνη Ειδικής Προστασίας για τα Πουλιά SPA) ... Τεχνητή Λίμνη Μόρνου. Σύμφωνα με την να Α5/2280 (Β' 720/13.12.1983) ... προβλέπεται απαγόρευση εξορύξεων σε απόσταση 1000 μ. εκατέρωθεν του άξονα του αγωγού του Μόρνου καθώς και σε απόσταση κάτω των 5000 μ. από την ανώτατη ελεύθερη επιφάνεια στη λίμνη του Μόρνου ... Η μελετώμενη περιοχή βρίσκεται σε ευθεία 8,3 χλμ. από τον αγωγό του Μόρνου και 8,8 χλμ. από την ανώτατη επιφάνεια της λίμνης του Μόρνου. - Περιοχή με κωδικό GR2450005 «Νοτιοανατολικός Παρνασσός - Εθνικός Δρυμός Παρνασσού - Δάσος Τιθορέας» (Τόπος Κοινοτικής Σημασίας Natura) σε απόσταση άνω των 10 χλμ. νοτιοανατολικά της μελετώμενης περιοχής ... [Ο]ι χώροι [έρευνας] 2, 3, 4, 5 και σχεδόν όλος ο χώρος 1 βρίσκονται εντός των ορίων του Τόπου Κοινοτικής Σημασίας Natura 2000 με τον κωδικό GR2450002 και τη κωδική ονομασία «Όρος Γκιώνα» και της περιοχής με τον κωδικό GR2450007 και ονομασία «Κορυφές όρους Γκιώνα, χαράδρα Ρεκά, Λαζόρεμα και Βαθιά Λάκκα» ... 4. Υφισταμένη Κατάσταση Ρύπανσης. 4.1 Περιγραφή υφιστάμενων πηγών ρύπανσης και εκτίμησης της κατάστασης του περιβάλλοντος Στην περιοχή του έργου δεν υπάρχουν οικιστικές πιέσεις και οχλούσες βιομηχανίες. Το φυσικό περιβάλλον υποβαθμίζεται κυρίως από μη αποκατεστημένες επιφανειακές εκμεταλλεύσεις βωξίτη. Η μεταλλευτική δραστηριότητα δεν επηρεάζει τις αγροτικές δραστηριότητες της περιοχής μελέτης διότι χρησιμοποιεί τις περισσότερες φορές δασικά εδάφη ... Από τις ερευνητικές εργασίες δεν πρόκειται να παραχθούν υγρά, στερεά ή αέρια απόβλητα. Μοναδική πηγή ρύπανσης είναι η δημιουργία μικρής ποσότητας σκόνης και η έκλυση

θορύβου και δόνησης μικρής έντασης κατά την κίνηση του γεωτρώπανου. Το εξωτερικό οδικό δίκτυο προς την περιοχή μελέτης και τις θέσεις έρευνας είναι ήδη διαμορφωμένο οπότε δεν απαιτούνται επιπλέον έργα η κατασκευή των οποίων ενδεχομένως θα προκαλούσε επιπλέον επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η περιοχή έρευνας βρίσκεται εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής του δικτύου Natura 2000 με τον κωδικό GR2450002 ... Η έκταση της προστατευόμενης περιοχής καλύπτει επιφάνεια ... 218.798 στρ. Η αρχική εκτίμηση για τον ενδεικτικό αριθμό γεωτρήσεων ... είναι περίπου 600 συνολικά σε όλους τους χώρους έρευνας. ... η επιφάνεια επέμβασης για κάθε μια γεώτρηση θα είναι 0,0095 τ.μ. (εφ' όσον η διάμετρος τους είναι της τάξεως των ... 0,110 μ.). Για το σύνολο των αρχικά εκτιμώμενων 600 γεωτρήσεων η συνολική επιφάνεια επέμβασης υπολογίζεται ότι είναι 5,7 τ.μ. ή 0,0057 στρ. Η συνολική επιφάνεια την οποία θα καταλάβουν οι ερευνητικές γεωτρήσεις (δηλ. τα 0,0057 στρ.) αποτελεί το 0,000026% της συνολικής έκτασης την οποία καλύπτει η προστατευόμενη περιοχή. Κατά συνέπεια η έκταση στην οποία αναφέρεται η παρούσα αποτελεί αμελητέο ποσοστό σε σχέση με τη συνολική έκταση της προστατευόμενης περιοχής. Σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας του 2003 ... οι δραστηριότητες εξόρυξης βωξίτη αποτελούν σημαντικό και αναπόσπαστο κομμάτι από το μέλλον της περιοχής πλην όμως αυτή η δραστηριότητα θα πρέπει πλέον να συνάδει με τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος ... 4.3.. Περιγραφή υδρογεωλογίας Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη πολλών μικρών λεκανών απορροής 1ης τάξης, που με τη σειρά τους αποτελούν μέρος μεγαλύτερων λεκανών 2ης και 3ης τάξης. Οι σημαντικότεροι υδάτινοι αποδέκτες είναι το Αρβανιτόρεμα που απολήγει στον ποταμό Μόρνο, το ρέμα Στενό και το ρέμα Ρεκάς που ανήκουν στην υδρολογική λεκάνη του ποταμού Βοιωτικού Κηφισού. Στην περιοχή μελέτης λείπουν οι πολύ σημαντικές πηγές, ενώ έχουμε ένα πλήθος από τοπικής σημασίας πηγές διάσπαρτες μέσα στο χώρο, πάντοτε όμως στις ζώνες επαφής φλύσχη και ασβεστόλιθου, με τον ασβεστόλιθο φυσικά επικαθήμενο του φλύσχη μετά από αναστροφή της διάταξης των σχηματισμών στο μακρινό γεωλογικό παρελθόν ... Οι ερευνητικές εργασίες δεν θα επηρεάσουν τα παραπάνω ρέματα, τις πηγές που βρίσκονται στην περιοχή. Γενικότερα επειδή από την έρευνα δεν θα παραχθούν υγρά και στερεά απόβλητα κατά τη διάρκεια αλλά και με το πέρας των εργασιών αυτό συνεπάγεται ότι δεν θα υπάρχει καμία επίπτωση στην υδροφορία της επίμαχης περιοχής. 4.4 ... Το κλίμα στους χώρους έρευνας θα επηρεάσει την έρευνα ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες εφ' όσον λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών θα είναι δύσκολη έως αδύνατη. Η έρευνα είναι περιοδική και όχι συνεχής καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, δηλαδή υπολογίζεται σε 6 μήνες το χρόνο και εφ' όσον το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες. 5. Χλωρίδα - Πανίδα α. Χλωρίδα [παρατίθενται πίνακες με την περιγραφή των κειμένων εντός της περιοχής Natura «Όρος Γκιώνα» οικοτόπων, μεταξύ των οποίων και οι οικοτόποι προτεραιότητας 9560* και 6230*, και το ποσοστό κάλυψης του καθενός εξ αυτών] ... Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού ενδημικών και σπανίων φυτών, ιδιαίτερα στους βραχώδεις σχηματισμούς των κορυφών και στις ορθοπλαγιές των χαραδρών, δίνει στην περιοχή μεγάλη οικολογική αξία ... β. Πανίδα Η περιοχή μελέτης συμπεριλαμβάνεται σε εκείνες τις περιοχές της Ελλάδας όπου η άγρια πανίδα εξακολουθεί να είναι σημαντική σε

αριθμό και ποικιλία. ... η πανίδα του βουνού περιλαμβάνει σπάνια και προστατευόμενα είδη ..., όπως το λύκο, το αγριόγιδο, το ζαρκάδι και αρπακτικά πτηνά όπως όρνιο, πετρίτης, χρυσαετός, σταυραετός, δενδρογέρακας ... Ο λύκος (*Canis lupus*) είναι απειλούμενο είδος στην Ελλάδα ... Είναι είδος προτεραιότητας της Οδηγίας 92/43 ... [Παρατίθεται πίνακας με τα είδη πανίδας (θηλαστικά, πουλιά, ερπετά και αμφίβια), που έχουν παρατηρηθεί στην περιοχή «Όρος Γκιώνα», εντός της οποίας ευρίσκεται και η ΖΕΠ GR2450007] 6. Περιγραφή Δραστηριότητας και Εκτίμηση Επιπτώσεων στο Περιβάλλον 6.1 ... 6.1.1 Προπαρασκευαστικές εργασίες Δεν απαιτούνται για την έναρξη των εργασιών έρευνας προπαρασκευαστικά έργα διότι οι ερευνητικές εργασίες θα πραγματοποιηθούν κατά μήκος του υφιστάμενου οδικού δικτύου. 6.1.2 Μέθοδος έρευνας ... οι ερευνητικές εργασίες θα πραγματοποιηθούν εντός πέντε (5) χώρων ... Το ερευνητικό πρόγραμμα ... χωρίζεται στις εξής φάσεις: Α. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει γεωτρήσεις ερευνών (ή αναγνωριστικές γεωτρήσεις) ... Ο σκοπός τους είναι η διερεύνηση ύπαρξης βωξιτοφόρου επαφής σε προσπέλασιμα βάθη. Β. Η επόμενη φάση περιλαμβάνει γεωτρήσεις μελετών (ή γεωτρήσεις πυκνώσεων) στα σημεία όπου εντοπίζονται μεταλλοφόρες συγκεντρώσεις. Οι γεωτρήσεις αυτές πραγματοποιούνται σε περίπτωση θετικής αναγνωριστικής γεώτρησης ... Η εξωτερική προσπέλαση των χώρων έρευνας είναι ήδη διαμορφωμένη. Για την υλοποίηση του ερευνητικού προγράμματος δεν κρίνεται αναγκαίο να κατασκευαστούν νέοι δρόμοι προσπέλασης. Οι ερευνητικές εργασίες για την ανόρυξη των γεωτρήσεων προβλέπεται να γίνουν με τη χρησιμοποίηση αυτοκινούμενου γεωτρώπανου. Οι γεωτρήσεις θα έχουν μεγάλο βάθος (άνω των 100 m) και μικρή διάμετρο ... Το γεωτρώπανο που θα χρησιμοποιηθεί ανήκει στην κατηγορία των multi - purpose crawler drill. Αυτού του είδους τα γεωτρώπανα κινούνται με την βοήθεια ερπυστριών και διαθέτουν αρθρωτή μπούμα, που τους επιτρέπει την πραγματοποίηση γεωτρήσεων προς οποιαδήποτε διεύθυνση και κλίση. Με τα χαρακτηριστικά αυτά πλεονεκτούν έναντι των γεωτρύπανων που χρησιμοποιούν τις συμβατικές μεθόδους κατακόρυφης διάτρησης, δεδομένου ότι επιτρέπουν να ερευνώνται περιοχές χωρίς να απαιτείται διάνοιξη δρόμων, επιπεδοποίηση εκτάσεων, δημιουργία εκσκαφών κ.λπ. Η μεθοδολογία διάτρησης που θα χρησιμοποιηθεί ονομάζεται Down-the-hole (DTH) ... τα δε εξορυσσόμενα θραύσματα πετρωμάτων θα φυλάσσονται σε ειδικά κιβώτια και δείγματα αυτών, μετά την γεωλογική τους περιγραφή, θα αποσταλούν στα εργαστήρια της εταιρείας καθώς και σε ιδιωτικά εργαστήρια, για να υποβληθούν σε εργαστηριακό έλεγχο, μέτρηση ιδιοτήτων, χημικές, ορυκτολογικές αναλύσεις κ.λπ. ... Για την επιτυχή εκτέλεση των εργασιών έρευνας θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες ως εξής: ≥ Μεταφορά και εγκατάσταση του γεωτρώπανου: Για τη μεταφορά του δεν θα απαιτηθεί η διάνοιξη νέου οδικού δικτύου εφ' όσον οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν κατά μήκος του υφιστάμενου. Η εγκατάστασή του στις θέσεις έρευνας θα γίνει κατά μήκος των υφιστάμενων οδών προσπέλασης εφ' όσον έχει τη δυνατότητα να ορύσσει διατρήματα υπό κλίση. Για το λόγο αυτό δεν είναι απαραίτητες περαιτέρω εργασίες διαμόρφωσης επιφάνειας ή διάνοιξης νέων οδών. ≥ Διάτρηση: Η διάτρηση με σφυρί down-the-hole ... [χ]ρησιμοποιείται για γρήγορη και οικονομική διάτρηση μεσαίων έως και ιδιαίτερα σκληρών γεωλογικών σχηματισμών. ... Το μέγιστο μήκος κάθε γεώτρησης είναι δυνατό να φτάσει τα 300

μ. ... Από την όρουξη των γεωτρήσεων δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν χημικές διεργασίες ή να χρησιμοποιηθούν χημικές ουσίες. Με τη χρήση του γεωτρύπανου διάτρησης υπό κλίση δεν πρόκειται να [επέλθει] απομάκρυνση βλάστησης παρά μόνο απομάκρυνση φυτικής γης. Η μικρή ποσότητα θα φυλάσσεται προσωρινά για να επαναχρησιμοποιηθεί μετά το πέρας των εργασιών για την περιβαλλοντική αποκατάσταση των θέσεων. Ο συνολικός αριθμός των γεωτρήσεων ... θα είναι μικρής κλίμακας χωρίς έντονες αναταράξεις και επεμβάσεις, ενώ λόγω του τοπογραφικού αναγλύφου δεν θα είναι ορατές από οικισμούς. ... 6.2 ... Δεν προβλέπεται η παραγωγή στείρων υλικών από τις εργασίες έρευνας. Το υλικό το οποίο προκύπτει από την εκτέλεση των γεωτρήσεων είναι τα τρίμματα από τη θράυση του πετρώματος με το κοπτικό το οποίο έχει διάμετρο έως 110 χλστ. ... Τα υλικά αυτά θα φυλάσσονται σε ειδικά κιβώτια και δείγματα αυτών, μετά την γεωλογική τους περιγραφή, θα αποστέλλονται για αξιολόγηση στα εργαστήρια της εταιρείας, καθώς και σε ιδιωτικά εργαστήρια, για να υποβληθούν σε εργαστηριακό έλεγχο, μέτρηση ιδιοτήτων, χημικές, ορυκτολογικές αναλύσεις κ.λπ. Στην περίπτωση ... που η γεώτρηση έχει βρει νερό και πρέπει να τσιμενταριστεί για στεγανοποίηση, τότε μέρος των υλικών αυτών θα χρησιμοποιηθούν στην παρασκευή του σκυροδέματος. ... Δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν εργασίες έρευνας σε ρέματα ή πηγές της περιοχής. Παρά ταύτα ο υπεύθυνος μηχανικός της εταιρείας θα ελέγχει συστηματικά τους γεωτρύπανιστές της εταιρείας ώστε να μην προκληθούν προβλήματα, αισθητικά ή έστω πρόσκαιρα όταν θα εργάζονται κοντά σε υφιστάμενες πηγές ή ρέοντα ύδατα. 6.3 ... Για την εκτέλεση των γεωτρήσεων δεν απαιτούνται μόνιμες ή βοηθητικές εγκαταστάσεις. ... Επειδή οι ερευνητικές εργασίες θα πραγματοποιούνται μόνο σε μια ημερήσια βάρδια δεν απαιτούνται περαιτέρω έργα και εγκαταστάσεις φωτισμού. 6.4 ... Οι ερευνητικές εργασίες για τον εντοπισμό βωξιτικών κοιτασμάτων που είναι πάνω στους ασβεστόλιθους γίνονται μόνον με πεπιεσμένο αέρα και μόνο όταν παρουσιαστούν υγρασίες ή φρακαρίσματα χρησιμοποιείται νερό. Έτσι οι ποσότητες που απαιτούνται σε αυτές τις περιπτώσεις είναι μικρές και καλύπτονται εύκολα. Για κάθε μέτρο γεώτρησης απαιτούνται 0,02 κ.μ. νερού. Η προμήθεια του νερού θα γίνεται από τις υπάρχουσες γεωτρήσεις της περιοχής. Νερό επίσης θα απαιτηθεί για τη διαβροχή των χώρων έρευνας, τις ανάγκες του προσωπικού (πόσιμο) και στη συνέχεια τις εργασίες της αποκατάστασης. Το νερό για τη διαβροχή και τις εργασίες της αποκατάστασης θα μεταφέρεται με βυτιοφόρο όχημα ... ή δεξαμενή επί αυτοκινήτου ... Δεν θα χρησιμοποιείται ηλεκτρική ενέργεια για τις εργασίες έρευνας. 6.5 ... 6.6 Πρώτες ύλες - προϊόντα Από τις εργασίες έρευνας οι μόνες πρώτες ύλες που θα χρησιμοποιηθούν είναι το υλικό που θα ορυχθεί προκειμένου να αξιολογήσουμε την ποιότητα του κοιτάσματος. Δεν απαιτείται, ούτε προβλέπεται η χρήση ή η αποθήκευση ή η παραγωγή τοξικών ουσιών, εύφλεκτων ή επικίνδυνων ουσιών από όλα τα στάδια των εργασιών ... Δεν υπάρχουν προϊόντα των γεωτρήσεων. Η ενέργεια κίνησης των μηχανημάτων είναι το πετρέλαιο ... 6.7 Απόβλητα 6.7.1 Αέρια απόβλητα Κατά τη διάρκεια των ερευνητικών εργασιών ... τα μόνα παραγόμενα αέρια απόβλητα είναι ο καπνός από τις μηχανές εσωτερικής καύσης των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιηθούν και η εκλυόμενη σκόνη (από τη λειτουργία του γεωτρύπανου και την κίνηση των οχημάτων). Η εκπομπή αυτών είναι τοπικού χαρακτήρα και

περιορισμένης φύσης χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στο περιβάλλον εργασίας ή το ευρύτερο περιβάλλον. Όσον αφορά τον παραγόμενο καπνό δεν πρόκειται να δημιουργήσει προβλήματα στην ευρύτερη περιοχή διότι αφενός θα χρησιμοποιηθεί πολύ μικρός αριθμός μηχανημάτων και αφετέρου οι εν λόγω μηχανές εσωτερικής καύσης εκπέμπουν πολύ μικρές ποσότητες καπνού κατά τη λειτουργία τους. Η εκλυόμενη σκόνη από τη λειτουργία των εργασιών θα προκληθεί μόνο από την κίνηση των μηχανημάτων. Η σκόνη και τα τρίμματα των πετρωμάτων που θα προέρχονται από την όρυξη των γεωτρήσεων θα κατακρατούνται από το σύστημα κονιοσυλλογής για τους εργαστηριακούς ελέγχους. Κατά τη διάρκεια των εργασιών έρευνας δεν πρόκειται να παραχθούν αέρια - ατμοί - αερολύματα ή άλλου είδους σωματίδια στο περιβάλλον τα οποία να προκαλούν επιπτώσεις. Τόσο κατά τη φάση κατασκευής όσο και κατά τη φάση λειτουργίας, το έργο δεν αναμένεται να προκαλέσει δυσάρεστες οσμές, λόγω της φύσης του.

6.7.2 Υγρά απόβλητα Δεν παράγονται κατά τη διάρκεια των ερευνητικών εργασιών υγρά απόβλητα οποιασδήποτε μορφής. Ως μόνα παραγόμενα απόβλητα από τις εργασίες θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε: - Το χρησιμοποιούμενο νερό για τη διατροφή ... το οποίο θα δημιουργήσει μικρές ποσότητες ... λάσπης. - Το νερό που θα χρησιμοποιηθεί για τη διαβροχή των οδών προσπέλασης. Δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί καμία αντικατάσταση ορυκτελαίων των μηχανημάτων εντός των χώρων έρευνας, αλλά σε ειδικά διαμορφωμένο συνεργείο της εταιρείας στη θέση ... Φθιώτιδας.

6.7.3 Στερεά απόβλητα Στερεά απόβλητα για τα έργα έρευνας βωξίτη θεωρούνται τα στείρα ασβεστολιθικά υλικά που προκύπτουν από την γεώτρηση. Τα υλικά αυτά θα συλλέγονται και θα φυλάσσονται σε ειδικά κιβώτια και στη συνέχεια θα απομακρύνονται σε ποσοστό 100% προς τα εργαστήρια της εταιρείας αλλά και σε ιδιωτικά εργαστήρια για περαιτέρω διερεύνηση και αξιολόγηση. Λόγω του ότι η συντήρηση των μηχανημάτων θα γίνεται σε ειδικά διαμορφωμένα συνεργεία της εταιρείας εκτός των ορίων των χώρων έρευνας και εκτός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής δεν προκύπτουν ποσότητες στερεών αποβλήτων για τις οποίες θα έπρεπε να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα. Δεν υπάρχουν ιλύες και τοξικά απόβλητα από την δραστηριότητα ...

6.7.4 Θόρυβος. Ο παραγόμενος θόρυβος κατά τη διάρκεια λειτουργίας των εργασιών έρευνας θα προέρχεται αποκλειστικά από τη κίνηση και τη λειτουργία του μηχανικού εξοπλισμού (γεωτρώπανο, αεροσυμπιεστή γεωτρώπανου, φορητό). Από μετρήσεις που έχουν καταγραφεί σε αντίστοιχες εργασίες και ανάλογο εξοπλισμό τα επίπεδα του θορύβου δε θα ξεπερνούν τα επιτρεπόμενα όρια. Κατά συνέπεια δε θα δημιουργηθούν προβλήματα στο περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής ... η διάρκεια του παραγόμενου θορύβου θα είναι περιορισμένη εφ' όσον οι ερευνητικές εργασίες θα πραγματοποιούνται αποκλειστικά σε μια οκτάωρη ημερήσια βάρδια. ...

6.7.5 Επιπτώσεις στη φυσιογνωμία της περιοχής Οι επιπτώσεις στη φυσιογνωμία της περιοχής από τις ερευνητικές εργασίες δεν κρίνονται ως αρνητικές λόγω του ότι οι εργασίες δεν μεταβάλλουν την αισθητική εικόνα της περιοχής. Συγκεκριμένα: - Δεν πρόκειται να κατασκευαστούν για την προσπέλαση νέα έργα υποδομής τα οποία θα είχαν αρνητικές επιπτώσεις στην προστατευόμενη περιοχή. ... - Ο αριθμός των γεωτρήσεων θα είναι μικρής κλίμακας χωρίς έντονες αναταράξεις και επεμβάσεις ενώ λόγω του τοπογραφικού αναγλύφου δεν θα είναι ορατές από

οικισμούς και μεμονωμένα σπίτια. - Από τις ερευνητικές εργασίες δεν πρόκειται να επηρεαστεί η υδρογεωλογία της περιοχής εφ' όσον στις επιλεγμένες θέσεις έρευνας δεν υφίστανται ρέματα πηγές ή ρέματα συνεχούς ροής. Σύμφωνα με το ανάγλυφο της ευρύτερης περιοχής, το αναπτυγμένο δίκτυο επιφανειακής απορροής και τη γεωλογική δομή (μικροπερατοί σχηματισμοί), αποκλείεται η συνάντηση του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα εντός των περιοχών μελέτης. - Δεν θα πραγματοποιηθεί απομάκρυνση βλάστησης στις θέσεις έρευνας, κατά συνέπεια δεν θα επηρεαστεί η χλωρίδα της περιοχής. - Δεν απαιτείται η εγκατάσταση μόνιμων έργων υποδομής (κτίρια, μηχανολογικός εξοπλισμός) τα οποία ενδεχομένως να αλλοίωναν τη μορφολογία της περιοχής. - Δεν θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια των εργασιών χημικές διεργασίες οι οποίες είναι δυνατό να προκαλέσουν την έκλυση οσμών. - Επειδή οι εργασίες έρευνας θα πραγματοποιηθούν μόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας και επειδή θα είναι περιορισμένης διάρκειας δεν απαιτούνται μόνιμα έργα για το φωτισμό των συγκεκριμένων θέσεων, τα οποία θα ήταν δυνατό να επηρεάσουν τη πανίδα των περιοχών αυτών. - Λόγω του ότι ο αρχικά εκτιμώμενος συνολικός αριθμός των θέσεων έρευνας σε σχέση με την έκταση της ευρύτερης περιοχής δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλος, δεν θα επιβαρυνθεί το οδικό δίκτυο από την κίνηση των οχημάτων μεταφοράς του υλικού που θα προκύπτει από τη δειγματοληψία. Υπολογίζεται ότι δεν θα απαιτείται για τη μεταφορά των δειγμάτων περισσότερα από ένα δρομολόγιο την ημέρα. Οι ερευνητικές εργασίες λόγω του ότι δεν παράγουν απόβλητα ... δεν πρόκειται να επιφέρουν μόνιμες και ουσιώδεις επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον. Η μεταλλευτική δραστηριότητα είναι δεδομένη στη γύρω περιοχή και θα εξακολουθήσει να ασκείται, όσο υπάρχουν εκμεταλλεύσιμα κοιτάσματα. Αυτή αποφέρει σημαντικό εισόδημα για ένα μεγάλο μέρος του ενεργού πληθυσμού των γύρω κοινοτήτων και πόλεων ...

6.7.6 Επιπτώσεις στη βλάστηση και την πανίδα της περιοχής Η ευρύτερη περιοχή της Γκιώνας έχει εκμεταλλευτεί εντατικά με υπαίθριες εκμεταλλεύσεις βωξίτη επί δεκαετίες, χωρίς να έχουν αναφερθεί ή παρατηρηθεί επιπτώσεις στους πληθυσμούς και τις συνήθειες της ορνιθοπανίδας, που να οφείλονται μονοσήμαντα σε αυτή. Το γεγονός ότι οι προτεινόμενες ερευνητικές εργασίες θα είναι σημειακές, χωρίς εκσκαφές, δεν θα επιβαρύνει τη βλάστηση και την πανίδα με την όχληση από εργασίες εξόρυξης (σκόνη, θόρυβος, δονήσεις από ανατινάξεις) και δεν θα επέλθουν ουσιώδεις και μόνιμες μεταβολές στο τοπίο. ... εφ' όσον θα πραγματοποιηθεί η χρήση αυτοκινούμενου γεωτρύπανου με δυνατότητα όρυξης διατρημάτων υπό κλίση δεν θα απαιτηθεί η απομάκρυνση φυτικής βλάστησης για την εγκατάστασή του, κατά συνέπεια δεν [θα] γίνει οποιαδήποτε επέμβαση στη χλωρίδα της προστατευόμενης περιοχής. Εξ άλλου μετά το πέρας των εργασιών θα ακολουθήσει περιβαλλοντική αποκατάσταση των θέσεων με φυτευτικά είδη τα οποία θα εναρμονίζονται με τη χλωρίδα της περιοχής. Η ακουστική όχληση θα περιορίζεται πρακτικά σε απόσταση 100 m από τις θέσεις ανόρυξης των ερευνητικών γεωτρήσεων από τη συνεχή λειτουργία του γεωτρύπανου μέχρι την ολοκλήρωση των γεωτρήσεων στην εκάστοτε θέση, μην επηρεάζοντας τις συνήθειες πτηνών που φωλιάζουν ή διαβιούν πέρα από αυτή τη ζώνη. Η ζώνη αυτή, πλάτους 200 m κατά μήκος των οδών προσπέλασης των θέσεων ανόρυξης των ερευνητικών γεωτρήσεων, καταλαμβάνει μικρό τμήμα της ζώνης Ειδικής

Προστασίας. ... 7. Αντιμετώπιση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. 7.1. ... Εναλλακτικές λύσεις για την ανεύρεση άλλου χώρου όπου θα πραγματοποιηθεί η έρευνα για βωξίτη είτε για τη μη εκτέλεση της δραστηριότητας, δεν υπάρχουν διότι: Α. Σύμφωνα με τη γεωλογία της ευρύτερης περιοχής μελέτης ... έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη βωξιτικών οριζόντων. Στις επαφές των ασβεστολίθων διαφόρων ηλικιών αναπτύσσονται βωξιτικά κοιτάσματα στην επιφάνεια ή σε βάθος. ... οι περιοχές έρευνας βρίσκονται πλησίον της επαφής των ασβεστολίθων. Κατά συνέπεια τα γεωλογικά χαρακτηριστικά καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για την έρευνα προς διαπίστωση βωξιτικών κοιτασμάτων. Β. ... Γ. Οι περιοχές δεν βρίσκονται στη κοντινή ζώνη οικισμών και κατοικημένων περιοχών. Τα όρια του κοντινότερου οικισμού βρίσκονται σε απόσταση μεγαλύτερη των 1200 μέτρων από τις γεωτρήσεις. Δ. Οι θέσεις έρευνας ... έχουν επιλεγεί να πραγματοποιηθούν κατά μήκος του υφιστάμενου οδικού δικτύου της περιοχής. Με τον τρόπο αυτό δεν είναι απαραίτητη η διάνοιξη νέων οδών πρόσβασης για τις ερευνητικές εργασίες. Εάν είχε επιλεγεί η έρευνα σε θέσεις στις οποίες δεν είναι σήμερα δυνατή η πρόσβαση, αλλά θα απαιτούνταν σε κάθε χώρο η επέκταση της υφιστάμενης οδού και η διάνοιξη νέων, θα ήταν απαραίτητο να γίνουν πρόσθετα έργα εντός της προστατευόμενης περιοχής. ... η επιλογή χωροθέτησης των εργασιών εκατέρωθεν του υφιστάμενου οδικού δικτύου κρίθηκε ως η μόνη κατάλληλη λύση. ... Εξετάσθηκε η περίπτωση μη υλοποίησης των ερευνητικών εργασιών όμως απορρίφθηκε διότι: - ... σύμφωνα με το υπ' αριθ. Π-5η/Φ7.43.2/9/3973/28.3.1983 έγγραφο Υπουργείου Ενέργειας και Φυσικών Πόρων «η διενέργεια των μεταλλευτικών ερευνών για εντοπισμό εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων βωξίτη θεωρείται ιδιαίτερος συμφέρουσα για την Εθνική Οικονομία γιατί ... ο βωξίτης είναι μετάλλευμα σημαντικής σημασίας και προϊόν εξαγωγής». - Σύμφωνα με το άρθρο 104 του Μεταλλευτικού Κώδικα ... ο μεταλλειοκτήτης ... εάν δεν θελήσει να προέλθει στην εκμετάλλευση του μεταλλείου υποχρεούται να διενεργήσει μεταλλευτική έρευνα εντός του χώρου του μεταλλείου ... Βάσει του άρθρου 106 του Μεταλλευτικού Κώδικα ... «εάν επί μια τριετία δεν γίνει εκμετάλλευση, ο μεταλλειοκτήτης κηρύσσεται έκπτωτος από τα δικαιώματα μεταλλειοκτησίας εκτός αν κατά την τριετία αυτή διενεργήσει μεταλλευτική έρευνα ...». ... Σύμφωνα με όλα τα προαναφερόμενα είναι επιτακτική ανάγκη για την πραγματοποίηση των ερευνητικών εργασιών. Εξετάσθηκαν και εναλλακτικές όσον αφορά ... τη μέθοδο ερευνητικών εργασιών [οι οποίες απορρίφθηκαν]. ... 7.2. Αέρια απόβλητα Κατά τη διάρκεια των ερευνητικών εργασιών ... τα μόνα παραγόμενα αέρια απόβλητα είναι ο καπνός από τις μηχανές εσωτερικής καύσης των μηχανημάτων που θα χρησιμοποιηθούν και η εκλυόμενη σκόνη (από τη λειτουργία του γεωτρώπανου και την κίνηση των οχημάτων). Όσον αφορά τον παραγόμενο καπνό από τις μηχανές εσωτερικής καύσης ... δεν πρόκειται να δημιουργήσει προβλήματα στην ευρύτερη περιοχή, διότι αφ' ενός θα χρησιμοποιηθεί πολύ μικρός αριθμός μηχανημάτων και αφ' ετέρου οι εν λόγω μηχανές εσωτερικής καύσης εκπέμπουν πολύ μικρές ποσότητες καπνού κατά τη λειτουργία τους. Η εκλυόμενη σκόνη από τη λειτουργία των εργασιών θα προκληθεί μόνο από την κίνηση των μηχανημάτων. Πρόκειται για ορυκτή σκόνη δίχως χημικές ή τοξικές προσμίξεις. ... κατά συνέπεια δεν πρόκειται να δημιουργηθούν προβλήματα στο περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής. Η σκόνη και τα θραύσματα των πετρωμάτων

που θα προέρχονται από την όρυξη των γεωτρήσεων θα κατακρατούνται από το σύστημα κονιοσυλλογής για τους εργαστηριακούς ελέγχους. Θα υπάρχει μέριμνα από την εταιρεία για τη διαβροχή των οδών προσπέλασης (2-3 φορές ημερησίως), των θέσεων έρευνας καθόλη τη διάρκεια των εργασιών από όχημα της εταιρείας, έτσι ώστε και αυτή η μικρή ποσότητα διάχυσης εκλυόμενης σκόνης από τη λειτουργία και κίνηση των μηχανημάτων να μηδενίζεται. Εξ άλλου οι εργασίες σε κάθε χώρο έρευνας ... προβλέπεται να ολοκληρωθούν σε μικρό χρονικό διάστημα. ... 7.3. Υγρά απόβλητα. Δεν παράγονται και δεν χρησιμοποιούνται υγρά απόβλητα οποιασδήποτε μορφής κατά τη διάρκεια των ερευνητικών εργασιών. Οι ποσότητες του νερού που θα χρησιμοποιηθούν για την διάτρηση και για την διαβροχή των οδών προσπέλασης είναι πολύ μικρές, καθώς μικρές είναι και οι επιφάνειες επέμβασης σε σχέση με τη συνολική επιφάνεια του χώρου της μελέτης, καθώς λόγω της επιφανειακής εξάτμισης δεν κατεισδύουν σε βαθύτερους ορίζοντες. Επιπλέον δεν μπορούν να θεωρηθούν ως υγρά απόβλητα λόγω της φύσης τους (νερό και δεσμευμένη ορυκτή σκόνη). ... 7.4. Στερεά απόβλητα. Το υλικό που θα προκύψει από τη διάτρηση των γεωτρήσεων θα συλλέγεται και θα φυλάσσεται σε ειδικά κιβώτια και στη συνέχεια θα απομακρύνεται σε ποσοστό 100% προς τα εργαστήρια της εταιρείας αλλά και σε ιδιωτικά εργαστήρια για περαιτέρω διερεύνηση και αξιολόγηση. ... 7.5. Άλλες πιθανές επιπτώσεις Στην περιοχή των γεωτρήσεων δεν υπάρχουν σε ικανή απόσταση πηγές ύδρευσης και άρδευσης της περιοχής. Δεν ενέχει κινδύνους για την διακοπή της ροής υδροδότησης. Λόγω του επικλινούς του εδάφους, η διάνοιξη των γεωτρήσεων δεν θα πλησιάσει τον υδροφόρο ορίζοντα με συνέπεια τη μόλυνση ή την εξαφάνιση των υδάτων. ...». Β. Στο παράρτημα του ανωτέρω τεύχους της ΜΠΕ περιέχεται περιγραφή της περιοχής Natura «Όρος Γκιώνα» και αξιολόγησή της, καθώς και της εντός αυτής ευρισκομένης χλωρίδας και πανίδας. Γ) Στο τεύχος «Μελέτη επιπτώσεων και αποκατάστασης του περιβάλλοντος από έρευνα βωξίτη»: «... VI. Αντιμετώπιση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. 1. ... Για την πραγματοποίηση της έρευνας δεν απαιτείται διάνοιξη δρόμων προσπελάσεως και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μην δημιουργείται περιβαλλοντικό πρόβλημα. Κατά τη φάση της εκτέλεσης των ερευνητικών γεωτρήσεων αναμένεται τοπική επιβάρυνση με βαρέα οχήματα στους χώρους εργασίας. Όμως, η επιβάρυνση αυτή είναι μικρής χρονικής διάρκειας και αναστρέψιμη. 2. ... Δεν προβλέπεται διαμόρφωση στους χώρους επέμβασης αφού τα χαρακτηριστικά του γεωτρυπάνου που θα χρησιμοποιηθεί επιτρέπουν να ερευνηθεί η περιοχή, χωρίς να απαιτηθεί η διάνοιξη δρόμων, επιπεδοποίηση εκτάσεων ή δημιουργία εκσκαφών. 3. ... Από την διενέργεια των γεωτρήσεων δεν προκύπτουν στείρα υλικά που θα αποτεθούν στο περιβάλλον. Δεν θα χρειάζεται κάποιου είδους αποκατάσταση για τα στείρα. 4. ... Στην περιοχή μελέτης δεν θα διανοιγούν νέοι δρόμοι. Επίσης, λόγω της μικρής επιφάνειας των χώρων επέμβασης και των χαρακτηριστικών του γεωτρυπάνου που θα χρησιμοποιηθεί, δεν θα χρειαστούν εργασίες αποκατάστασης. Σε περίπτωση που απαιτηθεί να γίνουν εργασίες αποκατάστασης, αυτές θα περιλαμβάνουν 2 χειρισμούς: Α. Στους περισσότερους χώρους λόγω υψομέτρου και κλιματεδαφικών συνθηκών δεν μπορούν να γίνουν φυτεύσεις δένδρων. Εκεί θα γίνει υδροσπορά με κάλυψη των επιφανειών με fiber mulch - fiber plus. Β. Σε όσους χώρους αυτό είναι εφικτό θα γίνει φύτευση μαύρης πεύκης. ...». Ειδικώς ως προς την επίπτωση των

ερευνητικών γεωτρήσεων στα υδατικά συστήματα της περιοχής εκπονήθηκε η από μνηός Νοεμβρίου 2009 «Έκθεση Υδρογεωλογικής Αναγνώρισης» του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ), η οποία ελήφθη υπόψη κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Στην μελέτη αυτή αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «... 5. Γεωλογία. Την ευρύτερη περιοχή έρευνας καλύπτουν γεωλογικοί σχηματισμοί που ανήκουν στην γεωτεκτονική ενότητα Παρνασσού – Γκιώνας. ... η στρωματογραφική διάρθρωση από τους νεότερους προς τους παλιότερους σχηματισμούς είναι η ακόλουθη ...: 1. ... 2. ... 3. Φλύσχης ... 4. Ρουδιστοφόροι ασβεστόλιθοι ... 5. Βωξίτης ανώτερου βωξιτικού ορίζοντα 6. Ενδιάμεσοι ασβεστόλιθοι ... 7. Βωξίτης κατώτερου βωξιτικού ορίζοντα 8. Ασβεστόλιθοι παχυστρωματώδης μελανότεφροι, ορατού πάχους 150 m ... 6. Υδρογεωλογία ... Ο φλύσχης χαρακτηρίζεται γενικά σαν υδατοστεγής. Οι πάγκοι των ψαμμιτών, όμως, ιδιαίτερα όταν αυτοί είναι κατακερματισμένοι δίδουν την δυνατότητα ανάπτυξης υδροφορίας στο εσωτερικό τους. Η υδροφορία αυτή είναι τόσο πιο σημαντική όσο μεγαλύτερη είναι και η επιφανειακή ανάπτυξη των ψαμμιτικών αυτών μελών και εκδηλώνεται με πηγαίες αναβλύσεις. ... κατά την διάρκεια των εργασιών στο ύπαιθρο δεν παρατηρήσαμε στην ευρύτερη περιοχή πηγαίες αναβλύσεις λόγω της μικρής εμφάνισης ψαμμιτών και της διάταξής τους. ... 7. Συμπεράσματα Ύστερα από την αξιολόγηση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά την διάρκεια των εργασιών υπαίθρου προκύπτουν τα πιο κάτω συμπεράσματα: ... - Οι ασβεστόλιθοι της ευρύτερης περιοχής παρουσιάζουν ιδιαίτερο υδρογεωλογικό ενδιαφέρον, δεδομένου ότι μεγάλες μάζες των ασβεστόλιθων αποτελούν εν δυνάμει, τους κυριότερους σχηματισμούς στους οποίους μπορούν να αναπτυχθούν αξιόλογες καρστικές υδροφορίες. ... στους ασβεστόλιθους αυτούς κατεισδύουν μεγάλες ποσότητες νερού και ως εκ τούτου δημιουργούνται, εκλεκτικά, αξιόλογα καρστικά υδροφόρα συστήματα, τα οποία εκτονώνονται μέσω σημαντικών πηγών σε χαμηλότερα σημεία, μακριά από την περιοχή έρευνας. - Σε ό,τι αφορά στο σχηματισμό του φλύσχης, ... δεν παρατηρήθηκαν πηγαίες αναβλύσεις τις οποίες το γεωτρητικό πρόγραμμα θα μπορούσε να επηρεάσει και θα έπρεπε να ληφθούν σχετικά μέτρα προστασίας. Λαμβάνοντας υπ' όψιν όλα τα παραπάνω και ειδικότερα ότι στον σχηματισμό του φλύσχης δεν δημιουργούνται πηγαίες αναβλύσεις, ενώ, σε ό,τι αφορά στους ασβεστόλιθους, δημιουργούνται σε χαμηλότερα υψόμετρα και εκφορτίζονται μακριά από την περιοχή έρευνας, συμπεραίνεται ότι το γεωτρητικό πρόγραμμα για την ανεύρεση νέων κοιτασμάτων βωξίτη, από την εταιρεία ... δεν θα επηρεάσει τα υδροσυστήματα της ευρύτερης περιοχής έρευνας». Εξάλλου, στην από 2.12.2010 εισήγηση - ενημερωτικό σημείωμα υπαλλήλου της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής σχετικά με την αξιολόγηση της ΜΠΕ αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «... οι γεωτρήσεις θα είναι χρονικά περιορισμένης διάρκειας, θα καταλάβουν μικρές εκτάσεις, κυρίως παρά τους υφιστάμενους δασικούς δρόμους και σε σημεία όπου δεν υπάρχουν οικότοποι προτεραιότητας ... Η αναγκαιότητα της λήψης δειγμάτων για την γνώση της κοιτασματολογίας της περιοχής είναι απαραίτητη προκειμένου, αφού αξιολογηθούν τα στοιχεία της, να προωθηθούν σχετικές μελέτες για την αξιοποίηση τυχόν κοιτασμάτων ...». Τέλος, στην από 21.3.2011 εισήγηση της Γενικής Διευθύντριας της Γενικής Διεύθυνσης Φυσικού Πλούτου του Υπουργείου

Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής επί του σχεδίου της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής ως προς τη σημασία του βωξίτη: «Α. ... Ο βωξίτης αποτελεί το μοναδικό μετάλλευμα - πρώτη ύλη παραγωγής αλουμινίου και έχει ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα ... Άλλες χρήσεις του είναι στην τσιμεντοβιομηχανία, στην παραγωγή χυτοσιδήρου ως συλλίπασμα και ως συστατικό του πετροβάμβακα και λειαντικών υλικών. Το αλουμίνιο που παράγεται από το βωξίτη έχει τεράστιο φάσμα εφαρμογών στη βιομηχανία, μεταφορές, κατασκευές αλλά και στην καθημερινή ζωή. Η Ελλάδα κατέχει σημαντική θέση όχι μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και παγκοσμίως καθώς είναι μια από τις σημαντικότερες βωξιτοπαραγωγούς χώρες. ... Η συνεισφορά του κλάδου του αλουμινίου στην Ελληνική Οικονομία ανέρχεται σε 2,3% περίπου του ΑΕΠ και στο 9% των εξαγωγών ...».

19. Επειδή, με την προσβαλλόμενη πράξη, η οποία εκδόθηκε με βάση, μεταξύ άλλων, την ως άνω μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι και περιορισμοί για την διενέργεια ερευνητικών γεωτρήσεων για την διαπίστωση της υπάρξεως βωξιτικών κοιτασμάτων από την παρεμβαίνουσα εταιρεία σε πέντε χώρους εντός των προαναφερθεισών παραχωρήσεων. Ειδικότερα στην παρ. α της εν λόγω αποφάσεως προβλέπονται τα εξής: «α1) Κυρίως έργο ... Χώρος ... 1: ... εμβαδού 8.294.980 m² ... θα πραγματοποιηθεί μέγιστος αριθμός 340 γεωτρήσεων (μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός αναγνωριστικών γεωτρήσεων: 140 και μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός γεωτρήσεων μελέτης πύκνωσης: 200). ... Χώρος ... 2: ... εμβαδού 446.580,42 m² ... θα πραγματοποιηθεί μέγιστος αριθμός 35 γεωτρήσεων (μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός αναγνωριστικών γεωτρήσεων: 15 και μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός γεωτρήσεων μελέτης πύκνωσης: 20). ... Χώρος ... 3: ... εμβαδού 439.538 m² ... θα πραγματοποιηθεί μέγιστος αριθμός 35 γεωτρήσεων (μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός αναγνωριστικών γεωτρήσεων: 15 και μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός γεωτρήσεων μελέτης πύκνωσης: 20). ... Χώρος ... 4: ... εμβαδού 2.247.126,50 m² ... θα πραγματοποιηθεί μέγιστος αριθμός 80 γεωτρήσεων (μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός αναγνωριστικών γεωτρήσεων: 30 και μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός γεωτρήσεων μελέτης πύκνωσης: 50). ... Χώρος ... 5: ... εμβαδού 2.825.239,50 m² ... θα πραγματοποιηθεί μέγιστος αριθμός 110 γεωτρήσεων (μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός αναγνωριστικών γεωτρήσεων: 50 και μέγιστος εκτιμώμενος αριθμός γεωτρήσεων μελέτης πύκνωσης: 60). ... α2) Συνοδά έργα: - Εργασίες συντήρησης υφιστάμενων δασικών οδών. ...». Περαιτέρω, η προσβαλλόμενη απόφαση προβλέπει μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις ρυπαντικών φορτίων στους αποδέκτες (παρ. β2) και ειδικές οριακές τιμές στάθμης θορύβου και δονήσεων (παρ. γ) και, στη συνέχεια, ορίζει τα εξής: «δ1) ... 1. Η εξυπηρέτηση των ερευνητικών εργασιών να γίνεται από το υφιστάμενο οδικό δίκτυο. Κατόπιν σχετικής άδειας από την αρμόδια Δασική Υπηρεσία, να γίνουν εργασίες βελτίωσης/συντήρησης των υφιστάμενων δασικών οδών, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής διέλευση μέσω αυτών. Απαγορεύεται η διάνοιξη οποιουδήποτε νέου δρόμου. 2. Να μην γίνει καμία επιφανειακή επέμβαση, πλην των απαιτούμενων εργασιών για την διάνοιξη των δειγματοληπτικών γεωτρήσεων, των έργων βελτίωσης/συντήρησης των υφιστάμενων οδών και των έργων αποκατάστασης. 3. Οι γεωτρήσεις να γίνονται επί του οδοστρώματος των χωμάτινων δασικών οδών

και σε περίπτωση που αυτό δεν είναι τεχνικά εφικτό, σε συνεννόηση με την αρμόδια δασική αρχή, σε θέσεις παρά τις δασικές οδούς με κριτήριο την ελάχιστη επέμβαση στο δάσος. Σε περίπτωση που καθοριστούν θέσεις παρά τις δασικές οδούς, αυτές να είναι μακριά (τουλάχιστον 50 μ.) από διερχόμενα υδατορέμματα της περιοχής. 4. Ειδικότερα στο χώρο - περιοχή με α.α. 2 οι θέσεις τοποθέτησης του αυτοκινούμενου γεωτρύπανου, να είναι αποκλειστικά και μόνο επί των δασικών οδών, ώστε να μη θιγεί ο οικότοπος προτεραιότητας της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ με κωδικό 6230 και ονομασία "Γλούσιοι σε είδη λειμώνες με *Nardus*" που εντοπίζεται στην πλησίον του παραπάνω χώρου περιοχή. 5. Μετά την ολοκλήρωση κάθε γεώτρησης, να επιστρέφει εντός αυτής η δημιουργηθείσα λάσπη μαζί με αργιλικό υλικό ώστε να σφραγίζεται η γεώτρηση και να απενεργοποιείται υδραυλικά. 6α) Για τις θέσεις όπου θα γίνουν ερευνητικές γεωτρήσεις επί του οδοστρώματος των δασικών οδών: Μετά από κάθε γεώτρηση να βελτιώνεται η βατότητα του δρόμου και να αποτρέπεται η διάβρωσή του από τα όμβρια νερά με τη δημιουργία κλίσης του οδοστρώματος και χαντακιού απορροής των ομβρίων. β) Για τις θέσεις δίπλα από τους δασικούς δρόμους: Η καταστροφή της βλάστησης να είναι η μικρότερη δυνατή. Το οικείο δασοαρχείο να υποδεικνύει τα είδη των φυτών (αυτόχθονα κατά προτίμηση) και τις θέσεις απ' όπου θα ληφθεί εδαφικό υλικό, για τις φυτεύσεις που θα ακολουθήσουν, ευθύνη της εταιρείας. 7. ... 9. Οι υπεύθυνοι του έργου υποχρεούνται να ειδοποιήσουν εγκαίρως ... τις συναρμόδιες για την περιοχή Εφορείες Αρχαιοτήτων (24η ΕΒΑ - Ι' ΕΠΚΑ) για την επικείμενη έναρξη εργασιών, προκειμένου υπάλληλοί τους ... να παραστούν σε αυτές. 10. Να μην πραγματοποιηθεί καμιά γεωτρητική εργασία χωρίς προηγούμενη συνεννόηση, έγκριση και άμεση επίβλεψη των αρμοδίων Ι' ΕΠΚΑ και 24η ΕΒΑ 11. Σε περίπτωση που κατά την εκτέλεση του έργου εντοπιστούν ή αποκαλυφθούν αρχαιότητες, οι εργασίες να διακοπούν αμέσως προκειμένου να διεξαχθεί σωστική ανασκαφική έρευνα. ... ε1) ... 1. Οι περιοχές υλοποίησης του έργου (ερευνητικές γεωτρήσεις) βρίσκονται εντός δημόσιας δασικής έκτασης. 2. Οι περιοχές των ερευνητικών γεωτρήσεων εμπίπτουν εντός των ορίων της Περιοχής Κοινοτικού Ενδιαφέροντος με κωδικό GR2450002 και ονομασία "Όρος Γκιώνα" του Εθνικού Καταλόγου του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 (οδηγία 92/43/ΕΚ) καθώς και εντός της περιοχής με κωδικό GR2450007 και ονομασία "Κορυφές όρους Γκιώνα, χαράδρα Ρεκά, Λαζόρεμα και Βαθιά Λάκα», που έχει χαρακτηριστεί ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα (οδηγία 79/409/ΕΟΚ) και εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000 ... καμιά γεώτρηση δεν θα διενεργηθεί σε θέσεις που εντοπίζονται οικότοποι προτεραιότητας της οδηγίας 92/43/ΕΚ. ε2) Μέτρα και έργα αναγκαία για τη διατήρηση των ανωτέρω στοιχείων του περιβάλλοντος. - Αρκούν τα αναφερόμενα στην § δ' της παρούσας απόφασης"».

20. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, διότι δεν έχει το περιεχόμενο που προβλέπεται στο άρθρο 12 της υπ' αριθ. 11014/703/Φ104/14.3.2004 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 332) για τις αποφάσεις εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων και, ειδικότερα, δεν περιλαμβάνονται στην απόφαση: α) τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της δραστηριότητας, όπως είναι η φύση και οι ποσότητες των χρησιμοποιούμενων υλικών παρά μόνο η ισχύς του μηχανολογικού εξοπλισμού, β) οι οριακές τιμές εκπομπής, που εκφράζονται ως συγκεντρώσεις ή/και φορτία των εκπεμπόμενων

ρύπων, σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις, και γ) στοιχεία για το περιβάλλον της περιοχής και ειδικότερα στοιχεία για την πανίδα και χλωρίδα, τα ύδατα κ.λπ. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτικός προεχόντως, διότι, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως, σε αυτήν περιγράφεται η δραστηριότητα, για την οποία εγκρίνονται περιβαλλοντικοί όροι, προβλέπονται μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις ρυπαντικών φορτίων στους αποδέκτες (παρ. β2) και ειδικές οριακές τιμές στάθμης θορύβου και δονήσεων (παρ. γ), αναφέρονται οι προστατευόμενες ζώνες, εντός των οποίων ευρίσκονται οι θέσεις των προγραμματιζόμενων γεωτρήσεων (παρ. ε1), και ορίζονται μέτρα για την προστασία των ζωνών αυτών (παρ. δ1), οι αιτούντες δε δεν προσδιορίζουν ειδικώς ποιες, κατ' αυτούς, είναι οι συγκεκριμένες ελλείψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως, ενόψει της συγκεκριμένης δραστηριότητας, που, κατ' αρχήν, δεν χρησιμοποιεί άλλα υλικά πλην του μηχανολογικού εξοπλισμού, και γιατί οι εν λόγω ελλείψεις καθιστούν την απόφαση αυτή πλημμελή.

21. Επειδή, όπως προκύπτει από τα εκτεθέντα στις σκέψεις 18 και 19, η επίμαχη δραστηριότητα αφορά στη διενέργεια γεωτρήσεων με σκοπό την έρευνα (και όχι, προς το παρόν, την εκμετάλλευση μεταλλείου, αφού αυτή προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, την προηγούμενη διαπίστωση της υπάρξεως εκμεταλλεύσιμου μεταλλευτικού ορυκτού), για τη διαπίστωση της υπάρξεως ή μη δυναμένων να αξιοποιηθούν κοιτασμάτων βωξίτη σε περιοχή, η οποία είναι δασική και εμπίπτει μεν εντός ΕΖΔ και ΖΕΠ, αλλά στην οποία η χρήση αυτή επιτρέπεται σύμφωνα με τα χωροταξικά σχέδια (εθνικό - ειδικό - περιφερειακό) και δεν αποκλείεται κατ' αρχήν από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, λόγω της σημασίας που έχει για την οικονομία των κρατών μελών η αξιοποίηση του ορυκτού τους πλούτου. Η συνολική επιφάνεια επεμβάσεως για το σύνολο των προγραμματιζόμενων 600 ερευνητικών γεωτρήσεων υπολογίζεται ότι θα ανέλθει σε 5,7 τ.μ. ή 0,0057 στρ., δηλαδή αντιστοιχεί σε πολύ μικρό ποσοστό (0,000026%) της συνολικής προστατευόμενης εκτάσεως (επιφάνειας 218.798 στρεμμάτων). Οι ερευνητικές αυτές γεωτρήσεις θα γίνουν, σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' αρχήν επί του οδοστρώματος ήδη διανοιγμένων δασικών οδών και κατ' εξαίρεση παραπλεύρως τέτοιων οδών, στην περίπτωση δε αυτή οι συγκεκριμένες θέσεις θα καθορισθούν, σε συνεννόηση με την αρμόδια δασική αρχή, με κριτήριο την ελάχιστη επέμβαση στο δάσος και μετά την ολοκλήρωση της έρευνας θα αποκατασταθεί η βλάστηση με είδη φυτών που θα υποδείξει η δασική αρχή. Εξ άλλου, ειδικώς προς προστασία του οικοτόπου προτεραιότητας 6230, που εντοπίζεται στην περιοχή πλησίον του χώρου έρευνας 2, η προσβαλλόμενη απόφαση προβλέπει ότι οι γεωτρήσεις στο χώρο αυτόν θα γίνουν αποκλειστικά επί δασικών οδών και όχι παραπλεύρως αυτών, ενώ, γενικότερα, απαγορεύεται η πραγματοποίηση γεωτρήσεων όπου εντοπίζονται οικοτόποι προτεραιότητας της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Περαιτέρω, οι επίμαχες γεωτρήσεις θα είναι χρονικώς περιορισμένες ως εκ του χαρακτήρα τους ως ερευνητικών, αλλά και λόγω των κλιματολογικών συνθηκών στην περιοχή έρευνας, που δεν επιτρέπει την διενέργεια αυτής για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο περίπου των έξι μηνών κατ' έτος, οι εργασίες δε θα διεξάγονται μόνον σε μια ημερήσια οκτάωρη βάρδια, με συνέπεια να μη χρειάζονται ούτε μόνιμα έργα υποδομής (κτίρια, μηχανολογικός εξοπλισμός) ούτε μόνιμα έργα για το φωτισμό. Τα ασβεστολιθικά υλικά που θα

προκύψουν από τις γεωτρήσεις θα συλλέγονται και θα αποστέλλονται σε ποσοστό 100% για εργαστηριακό έλεγχο. Υγρά απόβλητα δεν θα παραχθούν κατά την διάρκεια των ερευνητικών εργασιών, ενώ τα μόνα αέρια απόβλητα, που θα παραχθούν, αλλά δεν πρόκειται να δημιουργήσουν προβλήματα στο περιβάλλον της περιοχής για τους ειδικούς λόγους που εκτίθενται στη ΜΠΕ, είναι ο καπνός από τις μηχανές εσωτερικής καύσης των μηχανημάτων και η εκλυόμενη σκόνη από την κίνηση των μηχανημάτων, η οποία είναι ορυκτή χωρίς χημικές ή τοξικές προσμίξεις, δοθέντος ότι η σκόνη και τα τρίμματα των πετρωμάτων, που θα προέρχονται από τις γεωτρήσεις, θα κατακρατούνται από το σύστημα κονιοσυλλογής για εργαστηριακό έλεγχο. Δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν χημικές διεργασίες ή να χρησιμοποιηθούν χημικές ουσίες ούτε να παραχθούν ιλύες και τοξικά απόβλητα. Τα επίπεδα θορύβου δεν πρόκειται να υπερβαίνουν τα επιτρεπόμενα από την νομοθεσία όρια, η ακουστική δε όχληση από τη λειτουργία του γεωτρώπανου (περιορισμένη χρονικά έως ότου τελειώσει η έρευνα σε κάθε συγκεκριμένη θέση, αλλά και λόγω της διεξαγωγής των εργασιών σε μια μόνον ημερήσια βάρδια) θα περιορίζεται σε μικρή έκταση γύρω από τις θέσεις ανόρυξης των γεωτρήσεων, με συνέπεια, αφενός, να μην επηρεάζονται οι συνήθειες πτηνών που φωλιάζουν ή διαβιούν πέραν αυτής και, αφετέρου, λόγω της μικρής εκτάσεως της επηρεαζόμενης από τον θόρυβο ζώνης σε σχέση με την συνολική έκταση της ΖΕΠ, να είναι δυνατή, όπως συνάγεται από την ΜΠΕ, η μετακίνηση των πτηνών σε παραπλήσια περιοχή. Λόγω της μεθόδου διενέργειας των ερευνών δεν πρόκειται να επέλθουν ουσιώδεις και μόνιμες μεταβολές στο τοπίο ούτε να μεταβληθεί η αισθητική εικόνα της περιοχής, ούτε να προκληθούν επιπτώσεις στην χλωρίδα και την πανίδα (και την ορνιθοπανίδα). Τέλος, οι γεωτρήσεις δεν πρόκειται να επηρεάσουν την ποσοτική και ποιοτική κατάσταση των υδάτων της ευρύτερης περιοχής. Με τα δεδομένα αυτά η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την πραγματοποίηση των ως άνω ερευνητικών γεωτρήσεων, αφού ελήφθη υπόψη, μεταξύ άλλων, η υποβληθείσα από την παρεμβαίνουσα ΜΠΕ, στην οποία περιέχεται η διαπίστωση ότι οι εν λόγω γεωτρήσεις, πραγματοποιούμενες σε περιοχή στην οποία αναπτύσσεται από πολλών ετών μεταλλευτική δραστηριότητα, δεν πρόκειται να επιφέρει ουσιώδεις και μόνιμες επιπτώσεις στο περιβάλλον, είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, δεδομένου ότι, κυρίως και προεχόντως, αφορά την ανόρυξη γεωτρήσεων με πολύ μικρή διάμετρο (11 cm), διεσπαρμένων σε μεγάλη έκταση, κατά τρόπο ώστε, από τη φύση του πράγματος και εν όψει του εκτιθέμενου χαρακτήρα των συγκεκριμένων γεωτρήσεων, να μην αναμένονται σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις οποιασδήποτε μορφής. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα, μεταξύ των οποίων ότι δεν έχει χωρήσει δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων από την αδειοδοτούμενη δραστηριότητα στη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής, είναι απορριπτέα ως αβάσιμα. Το αναφερόμενο δε στο Παράρτημα της ΜΠΕ (σελ. 2) περί επιβαρύνσεως του οικοσυστήματος της οροσειράς της Γκιώνας αφορά την επιβάρυνση που έχει προκληθεί στο παρελθόν στην περιοχή από παλαιές εκμεταλλεύσεις λόγω της εντατικής κυρίως επιφανειακής απόληψης των κοιτασμάτων του βωξίτη και δεν έχει την έννοια ότι η επίδικη ερευνητική δραστηριότητα πρόκειται να επιβαρύνει την περιοχή. Άλλωστε, εν όψει του γεγονότος ότι κατά το παρελθόν είχε επιβαρυνθεί η περιοχή από τις

εκμεταλλεύσεις ορυκτών, προβλέπεται στα προαναφερθέντα χωροταξικά σχέδια ότι η εκμετάλλευση αυτών θα συνεχισθεί μεν, διότι είναι επωφελής για την εθνική και την τοπική οικονομία, αλλά θα γίνεται πλέον κατά τρόπο που να εξασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος, λαμβανομένης υπόψη και της τεχνολογικής εξελίξεως που έχει καταστήσει δυνατή την ασφαλέστερη για το περιβάλλον επεξεργασία των ορυκτών. Εξ άλλου, στον συγκεκριισμό της προστασίας του περιβάλλοντος και της ανάπτυξης ανταγωνιστικών εξορυκτικών δραστηριοτήτων αποβλέπει και η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Συνεπώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο ισχυρισμός των αιτούντων ότι από την ανωτέρω περικοπή του παραρτήματος της ΜΠΕ, στο οποίο απλώς περιγράφεται η κατάσταση της περιοχής Natura, προκύπτει ότι η επίμαχη δραστηριότητα συνεπάγεται σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις που θα παραβιάσουν την ακεραιότητα της εν λόγω περιοχής.

22. Επειδή, ενόψει των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ [η οποία έχει τροποποιηθεί με τις οδηγίες 97/11/ΕΚ και 2003/35/ΕΚ και έχει μεταφερθεί στην ελληνική έννομη τάξη με την προαναφερθείσα υπ' αριθ. Η.Π. 11014/703/Φ 104/14.3.2003 κοινή υπουργική απόφαση], διότι, κατά τους αιτούντες, στη ΜΠΕ δεν περιλαμβάνονται τα απαραίτητα στοιχεία για την εξακρίβωση και την εκτίμηση των κυριότερων επιπτώσεων του έργου, δηλαδή οι συγκεκριμένες αναφορές στις επιμέρους φάσεις των γεωτρήσεων και οι επιπτώσεις τους στην πανίδα και χλωρίδα της περιοχής ούτε τα μέτρα αποφυγής, μείωσης ή επανόρθωσης των σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων, είναι απορριπτέος εν πάση περιπτώσει, ως κατ' ουσία αβάσιμος, ανεξαρτήτως του ότι δεν προσδιορίζεται με αυτόν ποιιά συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία ελλείπουν από την ΜΠΕ, σύμφωνα με την περιβαλλοντική νομοθεσία, η έλλειψη των οποίων θα καθιστούσε πλημμελή και ακυρωτέα την προσβαλλόμενη απόφαση. Περαιτέρω, ενόψει της θέσεως, στην οποία πρόκειται να γίνουν οι επίμαχες (μικρής διαμέτρου χωρίς άλλες εκσκαφές ή ανατινάξεις) ερευνητικές γεωτρήσεις (επί του οδοστρώματος δασικών οδών ή, κατ' εξαίρεση, παραπλεύρως αυτών) και του ότι συνεπεία αυτής δεν θα καταστραφεί κατ' αρχήν δασική βλάστηση, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι γεωτρήσεις αυτές μπορεί να επηρεάσουν τους τόπους αναπαραγωγής ή ανάπαυσης του λύκου, που είναι προστατευόμενο είδος -όπως άλλωστε επισημαίνεται και στη ΜΠΕ, η οποία λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι το είδος αυτό υπάρχει στην ευρύτερη περιοχή -και ότι, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να προβλεφθούν με την προσβαλλόμενη απόφαση μέτρα για την προστασία των ως άνω τόπων. Συνεπώς, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους, διότι στην περιοχή υπάρχει το προστατευόμενο είδος *Canis Lupus* (Παράρτημα IV της οδηγίας), χωρίς στην εν λόγω πράξη και στη ΜΠΕ να προβλέπονται μέτρα προστασίας του τόπου αναπαραγωγής ή ανάπαυσης του. Ενόψει δε των ανωτέρω (της θέσεως δηλαδή των γεωτρήσεων και της κατ' εξαίρεση μόνο καταστροφής βλαστήσεως και, επομένως, επεμβάσεως σε οικοτόπους), απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση έχει εκδοθεί κατά παράβαση και της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ για την προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας, διότι, ενώ στην επίδικη

περιοχή υπάρχει πλούσια ορνιθοπανίδα, στην οποία περιλαμβάνονται σπάνια και απειλούμενα είδη πτηνών, και οι εξορυκτικές δραστηριότητες επιφέρουν, μεταξύ άλλων, απώλεια, φθορά και κατακερματισμό των ενδιαιτημάτων, παρενόχληση ή/και παραμερισμό ευαίσθητων ειδών, απώλεια ατόμων ή πληθυσμών σπάνιων ή απειλούμενων ειδών, ελλείπει παντελώς στην ΜΠΕ και στην προσβαλλόμενη απόφαση οποιοδήποτε μέτρο διαφύλαξης και συντήρησης των οικοτόπων τους. Και τούτο, ανεξαρτήτως αν ο λόγος αυτός προβάλλεται και αορίστως, διότι επικαλείται γενικώς ότι οι εξορυκτικές δραστηριότητες [παρά το γεγονός ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν αφορά την εξόρυξη βωξίτη και την εκμετάλλευση μεταλλείου, αλλά την έρευνα χωρίς εκσκαφές, πλην της μικρής διαμέτρου για την είσοδο του γεωτρώπανου, και ανατινάξεις] έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, χωρίς να προσδιορίζεται ειδικώς ποιές είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση οι προκαλούμενες στο περιβάλλον επιπτώσεις. Περαιτέρω, και ο λόγος ακυρώσεως ότι δεν αξιολογούνται στη ΜΠΕ οι σωρευτικές επιπτώσεις από την επίμαχη δραστηριότητα και όλων των άλλων υφισταμένων και προτεινόμενων έργων, καθόσον στην ευρύτερη περιοχή της Φωκίδας υπάρχουν ήδη πολλά άλλα ίδια έργα (εξορυκτικές δραστηριότητες), τα οποία λειτουργούν εδώ και δεκαετίες, επίκεινται δε και άλλα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, κατά τα προεκτεθέντα, στη ΜΠΕ, η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι από την ένδικη δραστηριότητα δεν αναμένονται δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, συνεκτιμήθηκε το γεγονός ότι αναπτύσσεται μεταλλευτική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή. Και τούτο, ανεξαρτήτως του ότι η επίμαχη δραστηριότητα αφορά την πραγματοποίηση ερευνητικών γεωτρήσεων και όχι την εκμετάλλευση μεταλλείου, ενώ, εξ άλλου, κατά τα προεκτεθέντα, ενόψει του αναμενομένου οφέλους τόσο στην εθνική όσο στην τοπική οικονομία, αφενός το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης θέτει ως κατεύθυνση την διατήρηση της εξορυκτικής δραστηριότητας, μεταξύ άλλων, του βωξίτη στις υφιστάμενες περιοχές εκμετάλλευσης στη Φωκίδα και, αφετέρου, σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, αποτελεί αναπτυξιακή προοπτική της εν λόγω περιφέρειας η συνέχιση της εξορυκτικής δραστηριότητας, μεταξύ άλλων, και στην περιοχή Natura του όρους Γκιώνα «με εκσυγχρονισμένες δομές, και εμπλουτισμό με υποστηρικτικές υπηρεσίες υψηλού εκπαιδευτικού επιπέδου και ενσωματωμένη περιβαλλοντική μέριμνα στην παραγωγή» (πρβλ. ΣτΕ 2590/2014). Εξ άλλου, εφόσον η κρίση της Διοικήσεως ότι η επίμαχη δραστηριότητα δεν θα προκαλέσει επιπτώσεις ικανές να παραβιάσουν τις περιοχές Natura, εντός των οποίων θα πραγματοποιηθεί, αλλά ούτε και τις πλησίον αυτών ευρισκόμενες, παρίσταται, κατά τα ανωτέρω, νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, είναι απορριπτέος ως αλυσιτελής ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι η εν λόγω δραστηριότητα δεν δύναται να αδειοδοτηθεί σύμφωνα με την διαδικασία της παρ. 4 του άρθρου 6 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους. Καθ' ο δε μέρος προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση ότι οι επίμαχες ερευνητικές γεωτρήσεις θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις σε περιοχές οικοτόπων προτεραιότητας ή ενδιαιτημάτων ειδών προτεραιότητας, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι αμφισβητεί την ουσιαστική κρίση της Διοικήσεως, η οποία συνήχθη μετά από εκτίμηση των δεδομένων της υποθέσεως.

23. Επειδή, προβάλλεται στη συνέχεια ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 2008/50/ΕΚ για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα (ΕΕ L 152), διότι τόσο σε αυτήν όσο και στη ΜΠΕ δεν υπάρχει καμία εκτίμηση των εκπεμπόμενων σωματιδίων στον αέρα [σωματιδίων ΑΣ 10 και ΑΣ 2,5, δηλαδή αιωρούμενων σωματιδίων με αεροδυναμική διάμετρο μικρότερη, αντιστοίχως, των 10 και 2,5 μικρογραμμαρίων ανά κυβικό μέτρο ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)], ούτε προτείνονται μέτρα αντιμετώπισέως τους, ενώ σε απόσταση 1.200 μ. από το χώρο των γεωτρήσεων ευρίσκεται το χωριό Καλοσκοπή και λίγο μακρύτερα ευρίσκονται και άλλα χωριά, «είναι δε κοινά αποδεκτή η άποψη ότι στη σκόνη υπάρχουν αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ10 και ΑΣ2,5 που είναι άκρως επικίνδυνα για την υγεία του ανθρώπου (καρκινογόνα) σύμφωνα με όλους τους επιστήμονες. Ειδικότερα, η οδηγία 2008/50/ΕΚ προβλέπει, μεταξύ των άλλων, ότι η οριακή τιμή των σωματιδίων ΑΣ10 για να προστατευτεί η υγεία του ανθρώπου είναι 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ για κάθε ημερολογιακό έτος».

24. Επειδή, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Και τούτο διότι στη ΜΠΕ (παρ. 6.7.1 και 7.2), όπως έχει ήδη εκτεθεί, αναφέρεται ότι από την επίμαχη δραστηριότητα, η οποία προβλέπεται να διαρκέσει για μικρό χρονικό διάστημα σε κάθε χώρο έρευνας, θα παραχθούν, από την άποψη των αερίων αποβλήτων, μόνο καπνός από τις μηχανές εσωτερικής καύσης των μηχανημάτων και σκόνη από τη λειτουργία του γεωτρύπανου και την κίνηση των οχημάτων, δοθέντος ότι η σκόνη και τα θραύσματα των πετρωμάτων, που θα προέρχονται από την όρυξη των γεωτρήσεων, θα κατακρατούνται από το σύστημα κονιοσυλλογής για τους εργαστηριακούς ελέγχους. Τα αέρια δε αυτά απόβλητα δεν πρόκειται να δημιουργήσουν προβλήματα στο περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής, διότι θα χρησιμοποιηθεί πολύ μικρός αριθμός μηχανημάτων και οι μηχανές εσωτερικής καύσης εκπέμπουν πολύ μικρές ποσότητες καπνού κατά τη λειτουργία τους, ενώ η σκόνη είναι ορυκτή χωρίς χημικές ή τοξικές προσμίξεις και η τιμή της δεν θα υπερβαίνει τα 5 mg/m^3 , που ορίζει ο Κώδικας Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών και τα πδ/τα 307/1986, 77/1993 και 90/1999, η δε εταιρεία θα μεριμνήσει για τη διαβροχή (2-3 φορές ημερησίως) των οδών προσπέλασης στις θέσεις έρευνας καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών, έτσι ώστε η μικρή ποσότητα διάχυσης εκλυόμενης σκόνης από τη λειτουργία και την κίνηση των οχημάτων να μηδενίζεται. Εξ άλλου, η προσβαλλόμενη απόφαση ορίζει στην παρ. β2) ότι ως προς τις μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις ρυπαντικών φορτίων «Για την ατμόσφαιρα ισχύουν: - Για όλους τους ρύπους η οδηγία 2008/50/ΕΚ ...» και στην παρ. δ1) 12. ότι: «Απαγορεύεται η πάσης φύσεως καύση ελαστικών (ελαστικά λάδια κ.λπ.) που ενδέχεται να δημιουργήσουν πηγές ρύπανσης του περιβάλλοντος». Περαιτέρω, καθ' ο μέρος με τον παρατεθέντα στην προηγούμενη σκέψη λόγο ακυρώσεως φαίνεται να αμφισβητείται, αορίστως, η εκτίμηση της Διοικήσεως, η οποία στηρίχθηκε στα υποβληθέντα από την παρεμβαίνουσα εταιρεία στοιχεία, ότι από την επίμαχη δραστηριότητα δεν θα παραχθούν επικίνδυνοι ατμοσφαιρικοί ρύποι, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

25. Επειδή, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της ΜΠΕ που παρατέθηκε στη σκέψη 18, για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της επίμαχης σημειακής ερευνητικής δραστηριότητας στα ύδατα της ευρύτερης περιοχής ελήφθησαν υπόψη

τα υδρολογικά στοιχεία αυτής, το γεγονός ότι σε ικανή απόσταση από την περιοχή των γεωτρήσεων δεν υπάρχουν πηγές ύδρευσης και άρδευσης, ότι, λόγω του επικλινούς του εδάφους, η διάνοιξη των γεωτρήσεων δεν θα πλησιάσει τον υδροφόρο ορίζοντα, ώστε να υπάρχει κίνδυνος μόλυνσεως ή εξαφανίσεως των υδάτων (παρ. 4.3, σελ. 17, παρ. 7.5, σελ. 42), ότι δεν θα παραχθούν υγρά απόβλητα, παρά μόνον μικρή ποσότητα λάσπης από το νερό που θα χρησιμοποιηθεί για την διάτρηση και για την διαβροχή των οδών προσπέλασης στους χώρους έρευνας (παρ. 6.7.2, σελ. 32-33), ότι: «Από την όρυξη των γεωτρήσεων δεν πρόκειται να πραγματοποιηθούν χημικές διεργασίες ή να χρησιμοποιηθούν χημικές ουσίες» (παρ. 6.1.2, σελ. 29) και ότι: «Οι ερευνητικές γεωτρήσεις για τον εντοπισμό βωξιτικών κοιτασμάτων που είναι πάνω στους ασβεστόλιθους γίνονται μόνον με πεπιεσμένο αέρα και μόνο όταν παρουσιαστούν υγρασίες ή φρακαρίσματα χρησιμοποιείται νερό ...» (παρ. 6.4, σελ. 31). Περαιτέρω, εκτιμήθηκε ότι οι ανάγκες της επίμαχης δραστηριότητας σε νερό είναι περιορισμένες και προβλέφθηκε ο τρόπος καλύψεως των (παρ. 6.4, σελ. 31). Επίσης, προβλέφθηκε ότι, σε περίπτωση που κατά την διάρκεια των εργασιών βρεθεί νερό σε γεώτρηση, θα χωρήσει στεγανοποίηση αυτής με τσιμέντο (παρ. 6.2, σελ. 30). Εξ άλλου, για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως ελήφθη υπόψη (βλ. αριθ. 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και η συνταγείσα από το ΙΓΜΕ υδρογεωλογική μελέτη, η οποία καταλήγει στο συμπέρασμα ότι «... το γεωτρητικό πρόγραμμα για την ανεύρεση νέων κοιτασμάτων βωξίτη, από την εταιρεία ... δεν θα επηρεάσει τα υδροσυστήματα της ευρύτερης περιοχής έρευνας». Τέλος, με την προσβαλλόμενη απόφαση ετέθησαν ως όροι αφενός [δ1] 3]: «... Σε περίπτωση που καθοριστούν θέσεις παρά τις δασικές οδούς, αυτές να είναι μακριά (τουλάχιστον 50μ.) από διερχόμενα υδατορέμματα της περιοχής» και αφετέρου [δ1] 5]: «Μετά την ολοκλήρωση κάθε γεώτρησης, να επιστρέφει εντός αυτής η δημιουργηθείσα λάσπη μαζί με αργιλικό υλικό ώστε να σφραγίζεται η γεώτρηση και να απενεργοποιείται υδραυλικά» (δηλαδή να μην υπάρχει ο κίνδυνος να οδηγηθούν τυχόν υπόγεια νερά από υψηλότερα σε χαμηλότερα επίπεδα και έτσι να υποβαθμισθούν ανώτεροι υδροφόροι ορίζοντες). Εν όψει αυτών, ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, σε συνδυασμό με την οδηγία 2000/60/ΕΚ για τα ύδατα, διότι στη ΜΠΕ ελλείπουν οι πληροφορίες για την ποιοτική και ποσοτική κατάσταση των υδάτων της περιοχής και τις επιπτώσεις σε αυτά από την επίδικη δραστηριότητα, δεδομένου ότι οι εξορυκτικές δραστηριότητες επηρεάζουν αρνητικά το υδατικό δυναμικό και ρυπαίνουν τα ύδατα του τόπου της εξορύξεως και εκείνα των γειτονικών περιοχών, η ρύπανση δε ενδέχεται να είναι τοξική, είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως καθό μέρος με αυτόν προβάλλεται ότι θα χωρήσουν εξορυκτικές δραστηριότητες και ότι στη ΜΠΕ δεν έχει εξετασθεί το ζήτημα που αφορά την κατάσταση των υδάτων της περιοχής και τις επιπτώσεις σε αυτά από την επίμαχη δραστηριότητα, κατά τα λοιπά δε ως αόριστος. Εν όψει δε του ότι, κατά τα εκτιθέμενα στη ΜΠΕ, την οποία υιοθετεί η προσβαλλόμενη απόφαση, καθώς και στην προαναφερθείσα έκθεση του ΙΓΜΕ, η επίμαχη (ερευνητική και όχι εξορυκτική, όπως αναφέρεται στην κρινόμενη αίτηση, και, επομένως, περιορισμένη χρονικά) δραστηριότητα δεν αναμένεται, λόγω της μεθόδου της έρευνας, της μορφολογίας του εδάφους και της θέσεως των χώρων

έρευνας, να επηρεάσει τον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής, είναι απορριπτέος και ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, διότι δεν έλαβε υπόψη τις απαιτήσεις της οδηγίας 2006/118/EK σχετικά με την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση (EE L 372) και το γεγονός ότι «όλες οι περιλαμβανόμενες στα παραρτήματα των ... οδηγιών [2006/118/EK και της ήδη καταργηθείσης οδηγίας 80/68/ΕΟΚ] επικίνδυνες ουσίες εκπέμπονται στον αέρα, στα ύδατα και στο έδαφος από δραστηριότητες όπως η επίδικη», ώστε να εφαρμοστούν τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή ή τον περιορισμό των ρύπων που θα εκπέμπονται από την επίδικη δραστηριότητα. Και τούτο ανεξαρτήτως του ότι ο λόγος αυτός προβάλλεται αορίστως, διότι οι αιτούντες δεν προσδιορίζουν ποιά από τις ουσίες, που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας 2006/118/EK [αρσενικό, κάδμιο, μόλυβδος, υδράργυρος, αμμώνιο, χλωριούχα ιόντα, θειϊκά ιόντα, τριχλωροαιθυλένιο, τετραχλωροαιθυλένιο], πρόκειται, κατ' αυτούς, να εκπέμπεται από την επίμαχη ερευνητική δραστηριότητα, που θα πραγματοποιηθεί σε εδάφη με ασβεστολιθικά και βωξιτικά πετρώματα και φλύσχη, και να διοχετεύεται σε υπόγεια ύδατα και από ποιά συγκεκριμένα στοιχεία τούτο συνάγεται. Περαιτέρω, ο λόγος ακυρώσεως ότι πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξεως δεν είχε εκπονηθεί σχέδιο διαχείρισεως λεκάνης απορροής ποταμού ή πρόγραμμα μέτρων της περιοχής λεκάνης απορροής ποταμού είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η ενδεχόμενη άντληση και χρήση νερού κατά τις επίμαχες ερευνητικές γεωτρήσεις δεν συνιστά έργο διαχείρισεως και αξιοποιήσεως των υδατικών πόρων και δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/EK, ώστε να απαιτείται η προηγούμενη εκπόνηση των σχεδίων διαχείρισης των λεκανών απορροής και η ένταξη του έργου αυτού στον προγραμματισμό διαχείρισεως υδάτων σε επίπεδο εθνικό και περιφερειακό (ΣτΕ 551/2015 7μ. σκ. 15, 1492/2013 7μ. σκ. 23, 462/2010 Ολ). Και τούτο ανεξαρτήτως του ότι, κατά την έκδοση της θεωρούμενης ως συμπροσβαλλόμενης υπ' αριθ. 42269/16.9.2016 αποφάσεως περί παρατάσεως της ισχύος της προσβαλλομένης αποφάσεως, ελήφθη υπόψη, κατά τα προεκτεθέντα, η εν τω μεταξύ εκδοθείσα υπ' αριθ. οικ. 391/8.4.2013 απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «Έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών απορροής Ποταμών των Υδατικών 2 Διαμερισμάτων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Βόρειας Πελοποννήσου, Ανατ. Πελοποννήσου και Δυτικής Πελοποννήσου» (Β' 1004).

26. Επειδή, με την οδηγία 2006/21/EK σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας (EE L 102) [η οποία φαίνεται ότι αφορά όχι μόνον την εξόρυξη ορυκτών, αλλά και τις εργασίες για την αναζήτηση αυτών, βλ. αιτιολογική σκέψη 6, άρθρο 2 παρ. 1 και 3] καθορίστηκαν οι ελάχιστες απαιτήσεις για την πρόληψη ή μείωση τυχόν δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία από τη διαχείριση των εν λόγω αποβλήτων μέσω διαδικασιών και μηχανισμών που θέτουν ως προτεραιότητα τη μείωση, ανάκτηση και ανακύκλωσή τους, την ασφαλή απόθεση σε χώρους με ειδικές προδιαγραφές κατόπιν ελέγχου της επικινδυνότητας των αποτιθέμενων υλικών, τη χρήση βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, τον συνεχή έλεγχο των εγκαταστάσεων, την εκπόνηση κατάλληλων σχεδίων διαχείρισης τακτικά αναθεωρούμενων, καθώς και την εφαρμογή πολιτικής πρόληψης σοβαρών ατυχημάτων μέσω συστήματος διαχείρισης ασφάλειας και σχεδίων έκτακτης ανάγκης για εγκαταστάσεις που ταξινομούνται

στην κατηγορία Α. Η ανωτέρω οδηγία ορίζει, μεταξύ άλλων, και τα εξής: στο άρθρο 2 ότι «2. Από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας εξαιρούνται: α) απόβλητα που προέρχονται από την αναζήτηση, την εξόρυξη και την επεξεργασία ορυκτών πόρων ..., τα οποία όμως δεν προκύπτουν απευθείας από τις εργασίες αυτές - ... 3. Τα αδρανή απόβλητα και το μη ρυπανθέν χώμα που προέρχονται από την αναζήτηση ... δεν εμπίπτουν στις διατάξεις των άρθρων 7 [που αφορά την άδεια εγκαταστάσεως αποβλήτων, για την χορήγηση της οποίας απαιτείται, μεταξύ άλλων, η υποβολή σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων] ... 11 παρ. 1 και 3 [που αφορούν την κατασκευή και διαχείριση των εγκαταστάσεων αποβλήτων] ... εκτός εάν εναποτίθενται σε εγκατάσταση αποβλήτων της κατηγορίας Α. ...», στο άρθρο 3 («Ορισμοί») περ. 15 ότι «εγκαταστάσεις αποβλήτων» είναι «κάθε τόπος που επιλέγεται για τη συσσώρευση ή την εναπόθεση εξορυκτικών αποβλήτων, υπό στερεά ή υγρά μορφή ή υπό μορφή διαλύματος ή αιωρήματος ...» και στο άρθρο 5 παρ. 1 ότι: «Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι ο φορέας καταρτίζει σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων για την μείωση στο ελάχιστο, την επεξεργασία, την αξιοποίηση και τη διάθεση των εξορυκτικών αποβλήτων ...», στο δε παράρτημα ΙΙΙ καθορίζει τα κριτήρια για την ταξινόμηση των εγκαταστάσεων αποβλήτων στην κατηγορία Α (βάσει εκτιμήσεως κινδύνου ή όταν πρόκειται για απόβλητα που ταξινομούνται ως επικίνδυνα ή περιέχουν ουσίες ή παρασκευάσματα που ταξινομούνται ως επικίνδυνα σύμφωνα με τις προβλέψεις των οικείων οδηγιών). Οι ρυθμίσεις της οδηγίας ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με την υπ' αριθ. 39624/2209/Ε 103/2009 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 2076), με την οποία θεσπίστηκε η υποχρέωση εκπονήσεως ειδικού σχεδίου διαχείρισης που υποβάλλεται μαζί με τη ΜΠΕ της δραστηριότητας και τεκμηριώνει την πλήρωση των προϋποθέσεων που τίθενται για την ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση των εξορυκτικών αποβλήτων.

27. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, με την προσβαλλόμενη πράξη εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για τη διενέργεια, κατ' ανώτατο όριο, συνολικά 600 μεταλλευτικών ερευνητικών γεωτρήσεων στις επίμαχες περιοχές, για τον εντοπισμό βωξιτικών κοιτασμάτων. Σύμφωνα δε με τη ΜΠΕ, όλα τα εξορυσσόμενα θραύσματα πετρωμάτων θα φυλάσσονται σε ειδικά κιβώτια και στη συνέχεια θα απομακρύνονται σε ποσοστό 100% για εργαστηριακό έλεγχο, με συνέπεια να μην παράγονται εξορυκτικά απόβλητα. Εν όψει τούτου, είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, σε συνδυασμό με την Οδηγία 2006/21/ΕΚ για τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας και την υπ' αριθ. 39624/2209/Ε/103/2009 κοινή υπουργική απόφαση, διότι πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν έχει εκπονηθεί σχέδιο διαχείρισεως των εξορυκτικών αποβλήτων, στη δε ΜΠΕ δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά στη διαχείριση των εξορυκτικών αποβλήτων, αλλά αναφέρεται μόνο το ζήτημα της συλλογής των στείρων υλικών από την εταιρεία εκμεταλλεύσεως. Αν δε με τον ανωτέρω λόγο αμφισβητείται η συναχθείσα κατ' εκτίμηση των υποβληθέντων στοιχείων κρίση της Διοικήσεως ότι δεν θα παραχθούν εξορυκτικά απόβλητα από την επίμαχη δραστηριότητα, ο λόγος είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

28. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, διότι εκδόθηκε τρία έτη μετά την σύνταξη της ΜΠΕ, κατά τη διάρκεια των οποίων εκδόθηκε νέα νομοθεσία για την προστασία του ατμοσφαιρικού αέρα (οδηγία 2008/50/ΕΚ) και για την πολιτική στον τομέα των υδάτων, η οποία έχει ως συνέπεια ότι η παρεμβαίνουσα έπρεπε να προσκομίσει νέα επικαιροποιημένα στοιχεία για να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις από την επίμαχη δραστηριότητα. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος, προεχόντως διότι, όπως εκτέθηκε σε προηγούμενες σκέψεις, η επίμαχη δραστηριότητα δεν συνεπάγεται δυσμενείς επιπτώσεις ούτε στον ατμοσφαιρικό αέρα ούτε στα ύδατα, ενώ, εξ άλλου, με τον όρο β2) της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζεται, όπως έχει ήδη εκτεθεί, ότι, ως προς τις μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις ρυπαντικών φορτίων στους αποδέκτες, ισχύει, για όλους τους εκπεμπόμενους ρύπους, η οδηγία 2008/50/ΕΚ.

29. Επειδή, προβάλλεται, τέλος, ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει εκδοθεί κατά παράβαση του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στο οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, διότι δεν ελήφθη υπόψη η νομοθεσία αναφορικά με τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί και δεν έγινε η δέουσα εκτίμηση κατά το άρθρο 6 παρ. 3 της οδηγίας για τους οικοτόπους. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, εφόσον, σύμφωνα με όλα τα ανωτέρω, με την προσβαλλόμενη πράξη δεν παραβιάζεται ούτε η εθνική ούτε η ενωσιακή νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος. [...]

Διατακτικό: Απορρίπτει την αίτηση.

Παρατηρήσεις: Μέσα από την απόφαση 1804/2018 το Συμβούλιο της Επικρατείας επεχείρησε να σταθμίσει τα διακυβευόμενα συμφέροντα από την ανάπτυξη της μεταλλευτικής δραστηριότητας στην οικονομία, αλλά και στην προστασία του περιβάλλοντος. Στην υπόθεση αυτή αμφισβητήθηκε η νομιμότητα της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τη διενέργεια ερευνητικών γεωτρήσεων σε θέσεις εντός οριστικών παραχωρήσεων της ευρύτερης περιοχής της Γκιώνας, για την ανεύρεση βωξιτικών κοιτασμάτων υψηλής περιεκτικότητας σε αργίλιο, τα οποία θα είναι κατάλληλα για την τροφοδότηση της βιομηχανίας παραγωγής αλουμινίου. Με την προσβαλλόμενη απόφαση εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για τη διενέργεια των ερευνητικών γεωτρήσεων.

Οι λόγοι που προβάλλονται για την ακύρωση της απόφασης αφορούν ελλείψεις ως προς το περιεχόμενο που προβλέπεται στο άρθρο 12 της υπ' αριθ. 11014/703/Φ 104/14.3.2004 κοινής υπουργικής αποφάσεως (Β' 332) για τις αποφάσεις εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων και ειδικότερα, προβάλλεται ότι δεν περιλαμβάνονται στην απόφαση: α) τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της δραστηριότητας, όπως η φύση και οι ποσότητες των χρησιμοποιούμενων υλικών παρά μόνον η ισχύς του μηχανολογικού εξοπλισμού, β) οι οριακές τιμές εκπομπής, που εκφράζονται ως συγκεντρώσεις ή/και φορτία των εκπεμπομένων ρύπων, σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις, και γ) στοιχεία για το περιβάλλον της περιοχής και ειδικότερα στοιχεία για την πανίδα και χλωρίδα, τα ύδατα κ.λπ.

Το δικαστήριο απέρριψε τους παραπάνω λόγους, δεχόμενο ότι από το περιεχόμενο της προσβαλλομένης απόφασης προέκυψε ότι περιγράφεται η δραστηριότητα, για την οποία εγκρίνονται περιβαλλοντικοί όροι, προβλέπονται μέγιστες επιτρεπόμενες συγκεντρώσεις ρυπαντικών φορτίων στους αποδέκτες και ειδικές οριακές τιμές στάθμης θορύβου και δονήσεων, αναφέρονται οι προστατευόμενες ζώνες, εντός των οποίων ευρίσκονται οι θέσεις των προγραμματιζομένων γεωτρήσεων και ορίζονται μέτρα για την προστασία των ζωνών αυτών.

Από την άλλη οι αιτούντες δεν προσδιορίζουν ειδικώς ποιες, κατ' αυτούς, είναι οι συγκεκριμένες ελλείψεις της προσβαλλομένης απόφασης, ενόψει της συγκεκριμένης δραστηριότητας, που, κατ' αρχήν, δεν χρησιμοποιεί άλλα υλικά πλην του μηχανολογικού εξοπλισμού και γιατί οι εν λόγω ελλείψεις καθιστούν την απόφαση αυτή πλημμελή. Επίσης, όπως προκύπτει, η επίμαχη δραστηριότητα αφορά στη διενέργεια γεωτρήσεων με σκοπό την έρευνα, για τη διαπίστωση της υπάρξεως ή μη δυναμένων να αξιοποιηθούν κοιτασμάτων βωξίτη σε περιοχή, η οποία είναι δασική και εμπίπτει μεν εντός ΕΖΔ και ΖΕΠ, αλλά στην οποία η χρήση αυτή επιτρέπεται σύμφωνα με τα χωροταξικά σχέδια (εθνικό - ειδικό - περιφερειακό) και δεν αποκλείεται κατ' αρχήν από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, λόγω της σημασίας που έχει για την οικονομία των κρατών μελών η αξιοποίηση του ορυκτού τους πλούτου.

Με την απόφασή του το δικαστήριο διαπιστώνει επίσης ότι λόγω της μεθόδου διενέργειας των ερευνών δεν πρόκειται να επέλθουν ουσιώδεις και μόνιμες μεταβολές στο τοπίο ούτε να μεταβληθεί η αισθητική εικόνα της περιοχής, ούτε να προκληθούν επιπτώσεις στη χλωρίδα, την πανίδα και την ορνιθοπανίδα και τέλος, ότι οι γεωτρήσεις δεν πρόκειται να επηρεάσουν την ποσοτική και ποιοτική κατάσταση των υδάτων της ευρύτερης περιοχής.

Με τα δεδομένα αυτά η προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την πραγματοποίηση των ως άνω ερευνητικών γεωτρήσεων, σε περιοχή στην οποία αναπτύσσεται από πολλών ετών μεταλλευτική δραστηριότητα, δεν πρόκειται, κατά το Δικαστήριο, να επιφέρει ουσιώδεις και μόνιμες επιπτώσεις στο περιβάλλον, είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη, δεδομένου ότι, κυρίως και προεχόντως, αφορά την ανόρυξη γεωτρήσεων με πολύ μικρή διάμετρο (11 cm), διεσπαρμένων σε μεγάλη έκταση, κατά τρόπον ώστε, από τη φύση του πράγματος και εν όψει του εκτιθέμενου χαρακτήρα των συγκεκριμένων γεωτρήσεων, να μην αναμένονται σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις οποιασδήποτε μορφής.

Εξειδικεύοντας και εστιάζοντας περισσότερο στη χωρική διάσταση του θέματος, η εν λόγω απόφαση έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από την οπτική του χωρικού σχεδιασμού και συγκεκριμένα έχει ενδιαφέρον το ερώτημα, εάν οι μεταλλευτικές περιοχές αποτελούν περιοχές «προτεραιότητας» για την εκμετάλλευση του πόρου σε σχέση με άλλες δραστηριότητες. Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2837/2000 «ο χώρος στον οποίο εντοπίζεται κοιτάσμα μεταλλευτικών, βιομηχανικών ορυκτών και

μαρμάρων θεωρείται εκ του νόμου χωροθετημένο μεταλλείο ή λατομείο αντίστοιχα» και «για την έρευνα και εκμετάλλευση όλων των παραπάνω έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του δευτέρου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 1428/1984, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 9 του ν. 2115/1993».

Έχει σημασία να αναφερθεί ότι για την εκμετάλλευση των ορυκτών πρώτων υλών θεσπίστηκαν ειδικές ρυθμίσεις, για τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων επί των μεταλλείων και προβλέφθηκαν, μεταξύ άλλων, υποχρεώσεις του μεταλλειοκτήτη προς τον σκοπό της εξασφάλισης της εκμετάλλευσης του μεταλλείου, ο οποίος χαρακτηρίστηκε ρητώς με το άρθρο 102 του νομοθετικού αυτού διατάγματος ως σκοπός δημοσίας ωφελείας.

Μέσα από τη σχολιαζόμενη απόφαση γίνεται κατανοητό ότι, παρά τον άκαμπτα χωροθετημένο χαρακτήρα των ΟΠΥ, παρά τις γενικές, ειδικές και περιφερειακές χωροταξικές κατευθύνσεις που προωθούν την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας, αναγνωρίζοντας επίσης την ιδιαίτερα σημαντική συμβολή της στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, τα δεδομένα αυτά δεν αποτελούν στοιχεία που να θεωρούν εξ αρχής δεδομένη την εκμετάλλευση ενός κοιτάσματος.

Η απόφαση διευκρινίζει επίσης ότι για την έρευνα και εξόρυξη ερμηνευόμενη σε συνδυασμό τόσο με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος, όσο και με τις διατάξεις των οδηγιών 84/360/ΕΟΚ, 85/337/ΕΟΚ, 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σε συμμόρφωση προς τις οποίες εκδόθηκε ο ν. 1650/1986 και ο ν. 3010/2002, προϋποθέτει ότι, κατά την έκδοση της πράξεως εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, εξετάζονται: α) τα στοιχεία που, κατά την οικεία νομοθεσία, ερευνώνται κατά την έκδοση της πράξεως αυτής, και β) όλα τα λοιπά στοιχεία όπως είναι η κατ' αρχήν συμβατότητα της ασκήσεως της συγκεκριμένης ερευνητικής δραστηριότητας προς τις απαιτήσεις προστασίας του περιβάλλοντος, η οποία δεν αποκλείεται να καταλήξει, υπό τις ειδικές εκάστοτε περιστάσεις, σε άρνηση της εγκρίσεως της ασκήσεως της δραστηριότητας ακόμη και σε περιοχή όπου έχει εντοπισθεί -βάσει εξωτερικών ενδείξεων ή κατόπιν ερευνών με τη χρήση επιστημονικών μεθόδων που δεν περιλαμβάνουν εξορυκτικές εργασίες- κοιτάσμα μεταλλευτικών ορυκτών, καθώς και η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής, από την οποία θα εκκινήσει ή στην οποία θα εντοπισθεί η ερευνητική δραστηριότητα, σε συνδυασμό πάντοτε προς τις τυχόν εκάστοτε υφιστάμενες γενικότερες κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού. Εξαιρέση των παραπάνω αποτελεί η περίπτωση, κατά την οποία υπάρχουν επιτακτικοί λόγοι δημόσιου συμφέροντος (επιτακτικοί λόγοι σημαντικού δημόσιου συμφέροντος, οικονομικής ή κοινωνικής φύσεως).

Προκύπτει επομένως ότι η διοίκηση οφείλει να σταθμίζει και άλλους παράγοντες που αφορούν το γενικότερο εθνικό και δημόσιο συμφέρον και να εντοπίζει τη χρυσή τομή. Κατά τη γνώμη μου, η εν λόγω απόφαση κάνει σαφή τη σημασία του χωροταξικού σχεδιασμού ως προς τη διασφάλιση της δυνατότητας πρόσβασης και αξιοποίησης των κοιτασμάτων επιλύοντας παράλληλα θέματα ανταγωνισμού χρήσεων γης. Ως εκ τούτου, οι ορυκτές πρώτες ύλες, η θέση των οποίων στον χώρο

δεν μπορεί να μεταβληθεί, θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη σε όλα τα υποκείμενα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού (ΤΧΣ) που πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα διενέργειας εξορυκτικών εργασιών και μεταφοράς των προϊόντων τους. Για γνωστά κοιτάσματα, όπου ο υφιστάμενος υποκείμενος σχεδιασμός δεν επιτρέπει την αξιοποίησή τους μέσω απαγορευτικών χρήσεων γης ή άλλων όρων, πρέπει να τεκμηριώνεται ότι η παρουσία του κοιτάσματος έχει ληφθεί σοβαρώς υπόψη.

Ο χωρικός σχεδιασμός θα πρέπει να λειτουργεί ως εργαλείο επίλυσης των συγκρούσεων χρήσεων γης και να εξαντλεί τη δυνατότητα αξιοποίησης των κοιτασμάτων εφόσον δεν προκαλείται σημαντική βλάβη του περιβάλλοντος ή έντονες συγκρούσεις χρήσεων γης. Επίσης, η εκπόνηση Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες από το ΥΠΕΝ αναμένεται να έχει καταλυτικό ρόλο δεδομένου ότι θα δίνει κατευθύνσεις προς τα κατώτερα επίπεδα σχεδιασμού για τη συνύπαρξη με ειδικά καθεστάτα προστασίας (π.χ. περιοχές του δικτύου Natura κ.ά.), αλλά και κατευθύνσεις επίλυσης συγκρούσεων χρήσεων γης με βάση είτε τις υπόλοιπες γενικές κατηγορίες χρήσεων γης είτε και τυχόν ειδικές ρυθμίσεις. Υπό την έννοια αυτή διευκολύνεται η διαδικασία αδειοδότησης εργασιών εξερεύνησης και εξόρυξης προς την κατεύθυνση της σαφήνειας, κατανόησης και βεβαιότητας για τα περιεχόμενα των σχετικών αιτήσεων αδειοδότησης προς τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ανέστης Γουργιώτης

Δρ. Μηχανικός Χωροταξίας - Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης